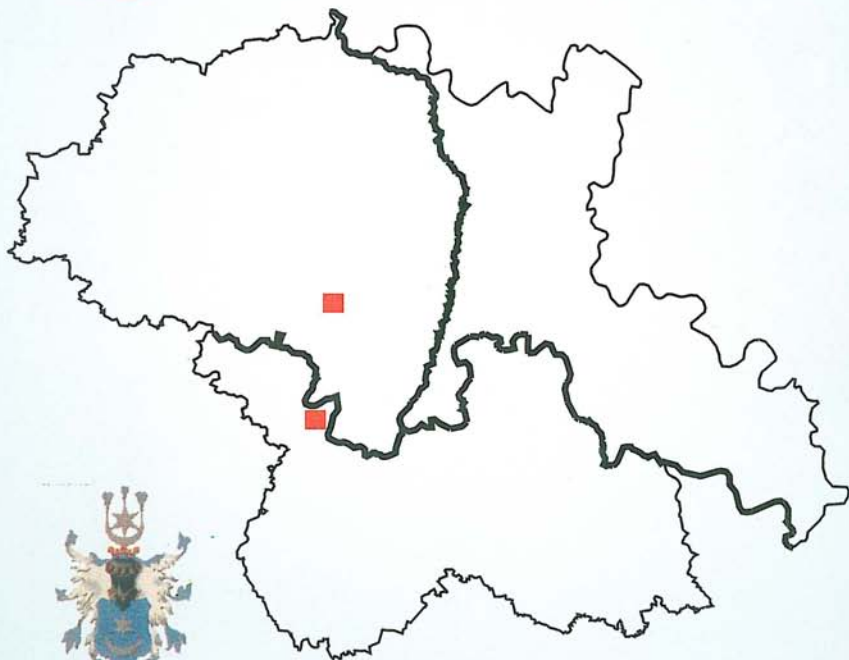

MĚSTA V EUROREGIONU NEISSE-NISA-NYSA

LÖBAU

VARNSDORF

**ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD - ODDĚLENÍ LIBEREC
STATISTICKÝ ÚŘAD SVOBODNÉ ZEMĚ SASKO KAMENZ**

**MĚSTA V EUROREGIONU
NEISSE - NISA - NYSA**

VARNSDORF - LÖBAU

Liberec 1999

O B S A H

	<i>Varnsdorf</i>	<i>Löbau</i>
<i>Úvodní slovo</i>	4	4
<i>Složení Městského zastupitelstva</i>	7	-
<i>Komise Městské rady ve Varnsdorfu</i>	8	-
<i>Organizační uspořádání Městského úřadu</i>	11	29
<i>Historie města</i>	12	30
<i>Geografické prostředí</i>	14	31
<i>Demografie</i>	14	31
<i>Trh práce</i>	15	31
<i>Hospodářství</i>	16	31
<i>Dopravní spojení</i>	17	32
<i>Bytová výstavba</i>	17	(31)
<i>Zdravotnictví a sociální péče</i>	18	33
<i>Školství</i>	19	33
<i>Kultura</i>	19	34
<i>Sport</i>	20	34
<i>Turistický ruch a rekreace</i>	20	34
<i>Životní prostředí</i>	21	35
<i>Hlavní rozvojové záměry města</i>	22	(31)
<i>Důležité adresy pro návštěvníky města</i>	23	36
<i>Tabulky:</i>		
<i>Základní statistické údaje</i>		38
<i>Mapy:</i>		
<i>Varnsdorf</i>		6
<i>Löbau</i>		28

Úvodní slovo

Přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou, Polskem a Německem na komunální úrovni v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa se dotýká řady oblastí. Její další rozvoj je podmíněn hlubším vzájemným poznáním, k němuž přispívá i vzájemná výměna informací. Informace se stávají základnou pro komunikaci, porozumění a poznání. Proto roste význam materiálů, publikací, které srozumitelným způsobem přinášejí aktuální, zajímavé údaje z Euroregionu. Mezi takové lze zařadit i statistické publikace o vybraných městech.

Předkládaná publikace obsahuje srovnání měst Varnsdorf – Löbau. Je tak dalším pokračováním monografického cyklu o městech Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa, započatého v roce 1995. Tato publikace vznikla opět na základě úzké spolupráce Českého statistického úřadu, oddělení Liberec a Zemského statistického úřadu svobodné země Sasko v Kamenz. Kromě uvedených statistických úřadů se na přípravě jednotlivých materiálů podílel mimo jiné i Městský úřad ve Varnsdorfu a na německé straně Městská správa Löbau.

Vydání sestává ze dvou částí. V první části jsou uvedeny historické geografické skutečnosti i základní oblasti života obou měst – obyvatelstvo, trh práce, hospodářství, doprava, životní prostředí, zdravotnictví a sociální zabezpečení, vzdělávání, sport a turistika. Tato část je rozšířena o adresy úřadů, institucí a zařízení souvisejících s cestovním ruchem.

Ve druhé části jsou uvedeny statistické informace vztahující se k jednotlivým městům. Celkový posun vydání publikace na české straně, ovlivněný pozdějším uvolněním prostředků Phare, si vynutil přepracování a aktualizaci dat o městě Varnsdorf. Údaje za město Varnsdorf proto odrážejí převážně skutečnost roku 1999, v případě města Löbau jsou data většinou za rok 1997. Věříme, že tato publikace, jejíž české verzi předcházelo vydání v německém jazyce, splní svou úlohu informačního pramene o městech Varnsdorf a Löbau. Současně ukáže, čím jsou si města podobná i čím se odlišují.

Přejeme si, aby tato publikace přispěla k prohloubení vzájemného porozumění.

Ladislav Knap

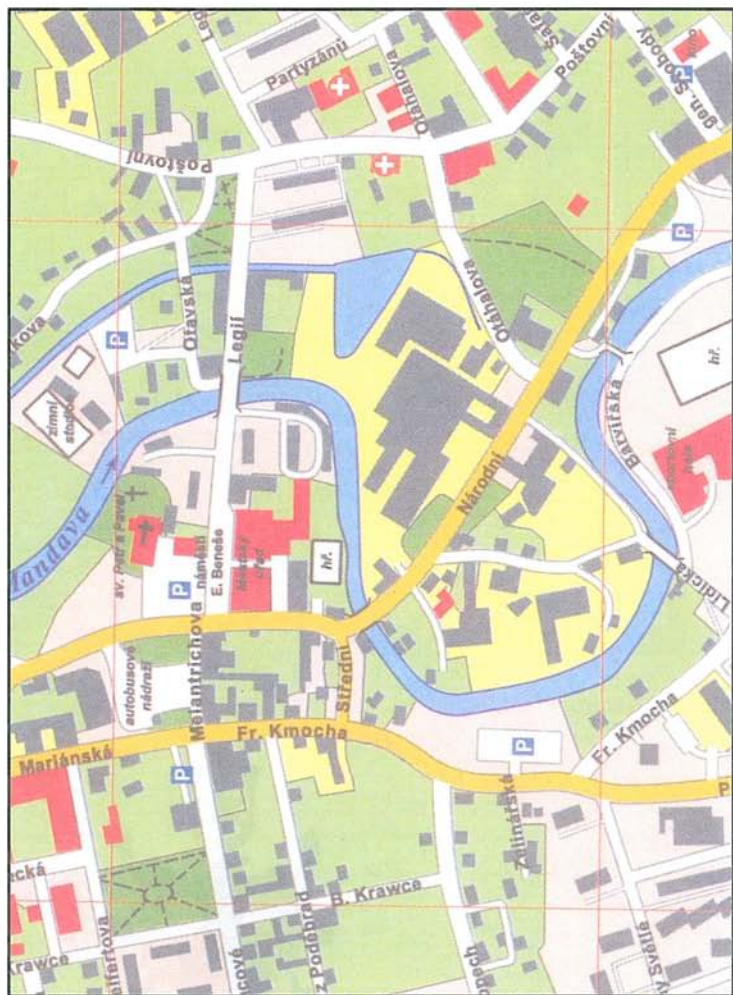
vedoucí Českého statistického úřadu, oddělení Liberec

Ullrich Eichler

zástupce prezidenta Zemského statistického úřadu svobodné země Sasko v Kamenz

Varnsdorf

Složení Městského zastupitelstva

Příjmení, titul	Jméno	Navržen stranou
Dausch	Robert	ČSSD
Dlask	František	Nezávislý
Dubský	Karel	ODS
Ducháček	Zdeněk	KSČM
Foret Mgr.	Antonín	ODS
Hricz ing.	František	Nezávislý
Jakubec ing.	Petr	ČSSD
Ježek	Miroslav	KSČM
Jiríštová	Oldřiška	Sdružení nezávislých kandidátů
László	Vladislav	KSČM
Moravec ing.	Václav	ODS
Novotný	Miroslav	Hnutí za harmon. rozvoj obcí a měst
Rozhoňová	Dagmar	Sdružení VPM, NK
Samuhel ing.	Lubomír	Sdružení VPM, NK
Sucharda MUDr.	Ivan	Sdružení nezávislých kandidátů
Suchomel ing.	Milan	ČSSD
Svoboda MUDr.	Lubomír	ČSSD
Šnokhous	Karel	KSČM
Tomášek	Jaroslav	Nezávislý
Tošovský MUDr.	Josef	Hnutí za harmon. rozvoj obcí a měst
Vajsová Mgr.	Zdeňka	Sdružení nezávislých kandidátů

Složení Městské rady Varnsdorf

Příjmení, titul	Jméno	Funkce
Dausch	Robert	zástupce starosty
Dlask	František	člen rady
Jakubec ing.	Petr	člen rady
László	Vladislav	člen rady
Samuhel ing.	Lubomír	člen rady
Suchomel ing.	Milan	člen rady
Tomášek	Jaroslav	starosta města

Komise Městské rady ve Varnsdorfu

1. Komise pro výchovu a vzdělávání

Mgr. Antonín Foret, předseda

Ing. František Hricz

Ing. Petr Jakubec

Mgr. Eva Křížová

Jarmila Šenová

Anna Petružálková

Zdeňka Králičková

Milan Hrabal, tajemník

2. Kulturní komise

Martin Louka, předseda

Walter Kostlivý

Mgr. Olga Domorázková

Mgr. Eva Křížová

Jarmila Šenová

Mgr. Josef Zbihlej

Iveta Zemanová

Milan Šebek

Rudolf Sentner

Jiří Sucharda

Klára Vohníková

Alena Bodláková, tajemník

3. Sociální komise - péče o rodinu a dítě

Petr Nováček, předseda

Alena Čechová

Valerie Tietzová

Mgr. Petr Pospíšil

Mgr. Zdeňka Vajsová

Mgr. Olga Richtrová

Mgr. Danuše Hendrychová

Ing. Antonín Krejčí

Jana Záleská

Jana Vágnerová, tajemník

4. Sociální komise - doplňková péče

MUDr. Jan Pospíchal, předseda

Jana Panesová

4. Sociální komise - doplňková péče

Růžena Tomešová

Dr. Miloslav Hoch

Soňa Kopová

Zdeněk Číhal

Jana Šolcová

Dana Krajčovičová

Štefánia Utcuvská

Iva Farová

Oldřiška Jiříštová

Eva Brejchová (Jasanská), tajemník

5. Finanční komise

Karel Dubský, předseda

Ing. Vladimír Bartoň

Miroslav Burda

Ing. Libuše Krůtilová

Robert Dausch

Ilona Martinovská

Milan Liebl

Vladislav Anděl

Roman Kubr

Ing. Jiří Jakoubek

Ing. Lubomír Samuhel

Marie Pelikánová

Lea Berbarová

6. Komise správy majetku a výstavby

Ing. Václav Moravec, předseda

František Čelko

Vladislav Anděl

Slavomír Vlček

Jaroslav Tomášek

Miroslav Ježek

Zdeněk Müller

Pavel Homan

Jindřich Hofman

Arnošt Eichler

6. Komise správy majetku a výstavby

Jan Polák
Robert Šatník
Ing. Milan Tesař
Jaroslava Balvínová
Miroslava Vavřínová, zapisovatelka

7. Bytová komise

Miluše Gabrielová, předseda
Zora Homanová
Lilian Kubrová
Pavčina Chaloupecká
Pavel Gryga
Ing. Antonín Krejčí
Miroslava Müllerová
Irena Hrabáková, tajemník

8. Dopravní komise

Josef Buřič, předseda
Radomil Janeček
Dagmar Rozhoňová
Josef Hauser
Norbert Heidler
Karel Šaffek
Jan Hájek
Stanislav Jeník
Miloš Štefan
Jiří Sucharda
Ladislav Liška
Petr Véle
Ing. Ludvík Šmíd
Miroslava Vavřínová, tajemník

9. Komise životního prostředí

Milan Hrabák
Josef Vajs
Jan Hájek
Václav Maco
Karel Goldammer

9. Komise životního prostředí

Jana Krátká, předseda
Martin Špička
Ing. Josef Dytrych
Ing. Václav Košler, tajemník

10. Přestupková komise

Květoslava Sovová, předseda
Igor Suchánek
Zora Homanová
Michael Šatník
Jitka Kosová
Marie Horáková

11. Kontrolní komise

Josef Kňourek, předseda
Soňa Kubičínová
Ing. Miroslav Horák
Jan Gola
Marie Kettnerová
Roman Kubr
Anna Vápeníková
Vladislav László
František Čelko

12. Komise pro tělovýchovu a sport

Zbyněk Šimák, předseda
Ladislav Šerák
Jan Bechyně
Libuše Dresslerová
Miroslav Rameš
Jaroslav Frolík
Zuzana Benediktová
Mgr. Zdeněk Barborík
Ing. Petr Dopita
Martin Havlíček, tajemník

13. Komise pro otevírání obálek

Marie Šeráková, *předseda*

Zdeňka Vejlová

Lilian Kubrová

Oldřiška Jiříštová

14. Komise pro posuzování a hodnocení nabídek

Ing. Vladimír Bartoň, *předseda*

Soňa Kubičinová

Miroslav Ježek

Zdeněk Müller

Robert Šatník

Josef Poláček

Miloslav Palička, náhradník

Marie Šeráková, náhradník

Jaroslav Tomášek, náhradník

Miroslava Vavříňová, *tajemník*

15. Povodňová komise

Jaroslav Tomášek

Rostislav Mertl

Jiří Sucharda

Ladislav Androvič

Ing. Přemysl Brzák

MUDr. Václav Jára

Ing. Milan Velecký

Ing. Ludvík Šmíd

Jindřich Hofman

16. Aktiv pro občanské záležitosti

Alfréd Heinrich, *předseda*

Mgr. Antonín Foret

Ingrid Jančecová

Krista Jahodová

Eva Kutová

17. Komise podnikatelů

Karel Goldammer

Anna Vápeníková

Jiří Krejza

Josef Fuxa

Ing. Martin Togner

Ing. Jaroslav Draský

František Dlask

Miroslav Burda

18. Komise veřejného pořádku

+ prevence kriminality

Oldřiška Jiříštová, *předseda*

Petr Heinrich

Václav Krátký

Josef Hauser

Robert Dausch

Zdeněk Kubín

Ladislav Mikulášik

Miroslav Forejt

Mgr. Zdeňka Vajsova

Ing. Ludvík Šmíd

19. Komise zdravotní

MUDr. Lubomír Svoboda, *předseda*

MUDr. Richard Šebek

Mgr. Petr Frieše

MUDr. Josef Tošovský

MUDr. Václav Jára

MUDr. Ivan Sucharda

MUDr. Liana Louková

Organizační uspořádání Městského úřadu

Starosta města	Jaroslav Tomášek
<i>Sekretariát</i> vedoucí sekretariátu, asistent starosty, zástupce tajemníka	p. Vejlová p. Javůrková, p. Veselá
Zástupce starosty	Robert Dausch
Tajemník MěÚ	Jan Moldan
<i>Odbor správy majetku a investic</i> vedoucí odboru	p. Müller p. Šeráková, p. Hrabáková, p. Vamberová p. Palička, p. Věle, Ing. Pondělíček, p. Grafek, p. Vavřínová, p. Černá
<i>Odbor školství a kultury</i> vedoucí odboru	p. Hrabal p. Bodláková, p. Havlíček
<i>Odbor sociálních věcí a zdravotnictví</i> vedoucí odboru	Ing. Krejčí p. Brejchová, p. Farová, p. Vagnerová, p. Záleská, p. Zajíčková, p. Kovářová, p. Vohníková
<i>Živnostenský úřad</i> vedoucí odboru	p. Kříž p. Marešová, p. Pífková
<i>Odbor vnitřních věcí</i> vedoucí odboru	Ing. Velecký p. Ritschelová, p. Bartoňová, p. Kutová, p. Hrnčalíková, p. Chaloupková, p. Urbanová, p. Müllerová, p. Sovová, p. Voytek
<i>Stavební úřad</i> vedoucí odboru	p. Balvínová p. Schilingová, p. Puschová, p. Kosová, p. Šumová, p. Novotná
<i>Finanční odbor</i> vedoucí odboru	p. Pelikánová p. Kazdová, p. Pavlíčková, p. Hofmanová, p. Buríková, p. Juricová, p. Šupová, p. Berbarová
<i>Odbor životního prostředí</i> vedoucí odboru	Ing. Brzák Ing. Košler

Historie města

- 1357 nejstarší dosud známý písemný záznam o Varnsdorfu
1494 za vlády Jindřicha ze Šlejniců má Varnsdorf právo várečné, hrdelní, skladování obilí, svobodného obchodu a řemesel a právo na prodej soli
1535 Varnsdorf přijímá luteránství
1611 cestou do Budyšína projíždí Varnsdorfem král Matyáš
1618-1681 střídají se majitelé často v souvislosti s náboženským vyznáním
1641-1648 město postiženo přítomností švédských vojsk
1648 doložena výroba bílého přízového a proužkovaného plátna
1771 začíná se s výrobou damašku
1777 dokončena stavba děkanského kostela sv. Petra a Pavla na náměstí
1794 postavena nová škola
1801 v tkalcovství bavlny zaveden létací člunek
1804 do provozu uveden první parní stroj, císař František II. při své návštěvě nabízí Starému Varnsdorfu povýšení na město, představitelé obce však odmítají
1819 instalován první tiskový válec k tištění kartounu
1829 obrovský požár Burzy, okolních stavení a věže kostela, při kterém se roztavily zvony
1830 první liturgické provedení celé Beethovenovy Missy solemnis (slavnostní mše)
1839 dokončena silnice do Rumburku přes Studánku - dokončeno spojení s Dolním Podlužím, tím umožněno nové spojení do nitra Čech
1847 Varnsdorf navštívil arciběvoda František Josef, pozdější císař František Josef I.
1849 sloučení pěti obcí se Starým Varnsdorfem do obce jedné se společným názvem Varnsdorf
1850 ve Varnsdorfu zřízen okresní soud
1851 ve Varnsdorfu zahajuje činnost četnictvo
1859 otevřena trať Žitava - Liberec
1868 28. července povýšen Varnsdorf na město. Nejvyšším rozhodnutím jeho apoštolského veličenstva Františka Josefa I.
1871 propojením trati Grosschönau - Varnsdorf se stal Varnsdorf stanicí, v níž se křižovaly trati dvou drah - rakouské a saské
1872-1874 postaven starokatolický kostel ve stylu novorománském
1879 založena lidová knihovna
1897 povodeň 28. července, Varnsdorfem projel první automobil s benzínovým motorem
1900 největší stávka textilních dělníků ve Varnsdorfu před 1. světovou válkou
1905 3. prosince vysvěcen evangelický kostel, který byl teplovzdušně vytápěn
1911 stavba kostela sv. Karla Boromejského, vysvěcen v následujícím roce, pro značné finanční obtíže zůstal nedokončen, bez věže
1914-1918 první světová válka, nedostatek potravin, hlad, obtížné zásobování, zřizovány válečné kuchyně pro stravování civilního obyvatelstva, město vydává své vlastní nouzové peníze
1919 zřízena česká škola, později umístěna v dnešní Erbenově ul., v budově dnešní vodárny. Městská správa stavěla škole mnoho překážek.
1920 vyhlášeno stanné právo (do roku 1921), pravděpodobně kvůli pašování, rabování a demonstracím proti špatnému zásobování
1922 ve Varnsdorfu velká dražota, v kronikách se udává, že největší v ČSR
1923 v okrese Varnsdorf je 5500 nezaměstnaných
1930 sčítání lidu, z celkového počtu 22 793 obyvatel je 1 512 Čechů
1932-1934 dolehly na Varnsdorf nejtěživěji důsledky světové hospodářské krize
1939-1945 druhá světová válka, přímými válečnými akcemi nebyl Varnsdorf zasažen, město rovněž nebylo bombardováno

- 1942 velký požár městského úřadu, vyhořela bohatě zdobená zasedací síň a v původní podobě již nebyla obnovována
- 1945 9. května dopoledne v 10 hodin dorazil první oddíl Rudé armády na náměstí do Varnsdorfu, 25. června provedeno přejmenování ulic, založena Varnsdorfská filharmonie
- 1949 reorganizace státní správy, zavedeno krajské zřízení namísto dosavadního zemského, Varnsdorf je v okrese Rumburk, v kraji Libereckém, zahájeno autobusové spojení s Libercem
- 1954 poprvé ve Varnsdorfu zachyceno vysílání Československé televize
- 1959 provedena reorganizace a specializace zdravotnických zařízení, ve Varnsdorfu zůstala tato nemocniční oddělení: dětské, ortopedie, gynekologie s porodnicí
- 1960 zřízena ve městě poliklinika
- 1961 reorganizace územního rozdělení státu: Varnsdorf je v okrese Děčín, v kraji Severočeském
- 1967 otevřen hraniční přechod Seifhennersdorf
- 1968 po srpnových událostech uzavřen hraniční přechod do NDR
- 1970 znovu otevřen hraniční přechod, nejprve pro nákladní dopravu, později i pro turisty
- 1974 otevřena nová úpravna tkanin n. p. Velveta
- 1978 hraniční přechod změněn na mezinárodní dálkový I. kategorie - se všemi státy světa, veliký požár v nové úpravně Velvety
- 1980 Studánka sloučena s Varnsdorfem, otevřeno dětské zdravotní středisko (dům čp. 1254)
- 1986 dokončena výstavba zimního stadiónu s umělou ledovou plochou
- 1987 předána do užívání sportovní hala, dokončena výstavba autobusového nádraží, do užívání předán dům s pečovatelskou službou
- 1988 po rekonstrukci dána do provozu a užívání aula ZŠ Střelecká - nejkrásnější koncertní síň v okolí, dokončena ubytovna hotelového typu (173 lůžek)
- 1989 dokončena stavba ZŠ Edisonova ul.
- 1990 5. ledna - veřejné plenární zasedání MěstNV v kině Panorama, aklamaci přítomnými občany doplněno plénum MěstNV, přímou volbou poslanců zvolena nová rada, vychází první číslo obnoveného Hlasu Severu, přejmenování některých ulic převážně ke stavu z roku 1945
- 1991 otevřena nová městská tržnice, zřízen stacionář pro předškolní děti se smyslovými vadami, otevřena nová pošta, dokončena stavba čističky odpadních vod. Ve městě probíhají první dražby, jedna z forem privatizace. Začínají odbytové potíže ve varnsdorfských podnicích. Zřízena městská pořádková služba.
- 1992 dokončení rekonstrukce budovy městského úřadu, odsouhlasen závazný územní plán výstavby středu města, přijetí vyhlášky proti prostituci (vzorem Dubí u Teplic), provozní potíže podniků, plynoucí z nedodržování odběratelských smluv, častou příčinou je rozpad RVHP. Podniky přistupují k nepopulárním opatřením (např. omezování výroby, s tím souvisí omezení výdělků, propouštění atd.).
- 1992 13. prosince vysvěcen největší zvon z dílny rodiny Dytrychovy v kotele sv. Karla Boromejského (bez věže), obřad provedl biskup ThDr. Josef Koukl. Pro výtvarné ztvárnění zvonu je charakteristické použití (jedno z posledních) státního znaku ČSFR. Zvon nese nápis:

*Živé svolávám,
mrtvé oplakávám,
blesky rozháním.*

Geografické prostředí

Město leží v povodí řeky Mandavy, z české strany v blízkosti Lužických hor a na německé straně se nedaleko rozprostírá Žitavská kotlina. Patří mezi nejseverněji položená města České republiky. Severněji jsou položena jen další města Šluknovského výběžku.

Rozprostírá se v průměrné nadmořské výšce 332 m n.m. Nejvyššími body katastru jsou vrchy Špičák (544 m n.m.) a Hrádek (429 m n.m.)

Podnebí vychází z polohy města. Klimaticky patří do oblasti mírně teplé, do klimatického okrsku mírně teplého, vlhkého, pahorkatinného. Teplota vzduchu v dlouhodobém průměru činí 5,5 °C, lednový průměr teplot se pohybuje okolo -4,4 °C, červencový průměr činí 15,3 °C. Výše srážek v dlouhodobém průměru činí 751 mm. Převažují větry západní a severozápadní. Varnsdorf, vzhledem k převládajícím směrům větru, leží ve výrazně návětrné poloze Lužických hor. Ve vazbě na směr větrů je snížena možnost tvorby mlh a tím vznik inverzních situací. Na území města, přesněji v části Studánka, se nachází rozvodí Severního a Baltského moře.

Katastrální území, do kterého město spadá, má rozlohu 26,21 km². Z této rozlohy připadá 10,9 km², tj. 41,7 % na zemědělskou půdu a 15,3 km², tj. 58,3 % na nezemědělskou půdu. Z celkové výměry nezemědělské půdy 63,3 % tvoří lesní půda. Lesy pokrývají hlavně vrcholové polohy terénních vln. Lesnický významnou dřevinou je smrk.

Ve struktuře zemědělské půdy převažují podílem 66 % louky a pastviny, kdežto na ornou půdu připadá pouze 9,9 %.

Území města se skládá ze 3 částí (Studánka, Světlina, Varnsdorf) a zároveň je členěno na 24 urbanistických obvodů. Při sčítání lidu, domů a bytů v roce 1991 bylo město rozděleno na 50 sčítacích obvodů. V době voleb se dělí na 13 volebních okrsků.

Demografie

Město Varnsdorf mělo podle statistické bilance na začátku roku 1999 celkem 16 247 obyvatel, z toho 8 424 žen. Oproti roku 1950 se počet obyvatel zvýšil o 465 osob, tj. o 2,9%. Dlouhodobý demografický vývoj je možno rozdělit na tři významné etapy. V první vlně, v období 1950-1961, došlo k poklesu obyvatel o 1693 osob, což bylo ovlivněno poválečným vývojem. K mírnému vzestupu o 423 osob došlo v druhé etapě, v období 1961-1970. Ta předcházela výraznému vzestupu počtu obyvatel o 1844 osob v následujících letech 1970-1980, v tzv. období populační vlny. Od roku 1980 se počet obyvatel výrazně nemění.

Věkové složení obyvatel

Postupně se mění věkové složení obyvatel. Klesá počet dětí ve věku do 14 let a současně tak klesá jejich podíl na celkovém úhrnu obyvatel. Na začátku roku 1999 žilo ve městě o 535 dětí méně než v roce 1991. Děti tak představují 18,3 % z celkového počtu obyvatel. Pro srovnání v roce 1991 to bylo 21,5 %. Roste počet osob v produktivním věku (15-59 let). Naopak počet obyvatel ve věku 60 a více let se od roku 1991 zvýšil nevýrazně. Demografická statistika uvádí, že obyvatel v tomto věku žilo ve městě 2 555. Index stárí, který udává poměr mezi počtem obyvatel v poproduktivním věku (60 a více let) k počtu obyvatel v předproduktivním věku (0-14 let) představoval na počátku roku 1999 86,1%. V roce 1991 hodnota tohoto indexu činila 82,9 %. Průměrný věk obyvatel dosáhl 36,7 let, v roce 1991 činil 34,8 let.

Narození

Počty narozených dětí na přelomu let 1990-1992 výrazně poklesly a od té doby se porodnost udržuje na nižší úrovni, i když jsou i ve Varnsdorfu v současné době silné ročníky žen ve věku,

kdy mohou mít děti. Za celý rok 1998 se ve Varnsdorfu narodilo 156 živých dětí, což je oproti roku 1991 o 51 dětí, tj. o 24,6%, méně. Rovněž došlo k poklesu ukazatele, který vyjadřuje počet živě narozených na 1 000 obyvatel, a to z hodnoty 16,6 v roce 1991 na hodnotu 9,6 v roce 1998. Pozitivní je fakt, že se postupně zvyšuje věk žen, které se stávají matkami. Nejvíce dětí se v roce 1998 narodilo matkám, jejichž věk se pohyboval v rozmezí od 25 do 29 let (60) a následně matkám ve věku 20-24 let (53).

Téměř polovina narozených dětí se v roce 1998 narodila mimo manželství. Růst počtu mimomanželsky narozených dětí je trendem celorepublikovým, avšak vývoj za město Varnsdorf republikový výrazně převyšuje. Ještě v roce 1991 podíl mimomanželsky narozených dětí na celkovém počtu narozených činil ve Varnsdorfu 20 %.

Sňatky, rozvody

Celkový pokles porodnosti má rovněž spojitost s poklesem počtu sňatků. Jestliže v roce 1991 bylo ve městě uzavřeno 125 sňatků, v roce 1998 bylo zaevidováno pouze 82 sňatků. K odkládání sňatků přispívají především zvyšující se nároky na ekonomickou samostatnost snoubenců, ale i další faktory, mezi které můžeme zahrnout širší možnost mladých lidí cestovat, budovat si postavení, podnikat.

V opačném případě, a to u rozvodovosti, došlo v letech 1991-1998 ke zhoršení. Počet rozvodů je stále vysoký. V roce 1998 bylo rozvedeno 81 varnsdorfských manželství.

Migrace

Vývoj počtu obyvatel města v posledních dvou letech ovlivnilo především záporné migrační saldo. Počty vystěhovalých převýšily počty přistěhovalých.

Dopad demografického vývoje

Dětská složka populace zaznamenává změny, resp. úbytek, které výrazně po roce 2005 ovlivní kapacity školských zařízení. Bude se zvyšovat počet osob v poproduktivním věku. V této souvislosti lze očekávat změny struktury domácností a bydlení. Poroste počet domácností jednotlivců. Tento vývoj si vynutí tlak na rozšíření kapacit sociální péče. Současné vysoké náklady na pořízení bytů a rostoucí náklady na samotné bydlení zvýší zájem o malometrážní byty ze strany starších občanů a mladých manželství.

Trh práce

Zaměstnanost obyvatel města Varnsdorf byla vždy značná a patřila k nejvyšším nejen v rámci šluknovského regionu, ale i ve srovnání s městy České republiky. Tento stav se odvíjel od ekonomické základny, která nabízel značné zapojení žen.

V okamžiku sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo v roce 1991, žilo ve městě 9072 ekonomicky aktivních osob, které tak představovaly 55,8 % z celkového počtu obyvatel a 92 % obyvatel produktivního věku. Ekonomicky aktivních mužů bylo 4665, tzn. 59,5 % z celkového počtu obyvatel a 91,8 % z jejich počtu v produktivním věku. Vysoká nabídka příležitostí pro ženy se odrazila v tom, že ekonomicky aktivních žen bylo 4407, což činilo 52,3 % z jejich celkového počtu.

Společenské změny po roce 1990 ovlivnily ve městě ekonomickou základnu. Přestože se na jedné straně rozrostla nabídka pracovních příležitostí v terciální sféře, tj. především v obchodě a službách, došlo naopak k útlumu některých výrobních kapacit a tím k poklesu pracovních příležitostí. Vývoj na trhu práce odráží situaci ekonomické základny. Do roku 1995 lze hodnotit míru nezaměstnanosti jako nízkou, neboť dosáhla 4,0 %. Absolutní údaj vypovídá o tom, že ke konci roku 1995 bylo evidováno 364 uchazečů o práci. V dalších letech se nezaměstnanost

zvyšovala. V závěru roku 1999 bylo ve městě evidováno již 1 079 uchazečů, z toho pak 520 žen. Meziroční nárůst počtu nezaměstnaných byl v loňském roce nejvyšší (o 336 uchazečů).

Míra nezaměstnanosti dosáhla hodnoty 11,9 %, když za rok 1999 stoupla o 3,7 procentních bodů. Mezi uchazeči převažují jednak mladší ročníky do 24 let, jednak osoby ve věku nad 45 let. Stále obtížněji nacházejí práci osoby nekvalifikované. Z hlediska vzdělanosti převažují mezi nezaměstnanými osoby se základním vzděláním (38,5 %) a vyučení (43,2 %). Postupně se prodlužuje doba, kterou jsou uchazeči v evidenci úřadu práce. Téměř pětina je jich v evidenci více než 1 rok.

Situace na trhu práce se v roce 1999 ve Varnsdorfu výrazně zhoršila a je stejně napjatá jako ve většině obcí celého šluknovského výběžku.

Hospodářství

Varnsdorf patří mezi hospodářská centra české části Euroregionu Nisa. Město se stalo známým v tuzemsku i v zahraničí. Nemalou měrou k tomu přispěly výrobky z textilních firem Velveta a Elite a ze strojírenské firmy Továrny obráběcích strojů (TOS). Současná výroba v těchto firmách navazuje na dlouholeté tradice. Například již roku 1777 byly zaznamenány první pokusy ve výrobě sametu a manšestru.

Ekonomický potenciál Varnsdorfu představují především firmy zapsané v obchodním rejstříku, drobní podnikatelé a fyzické osoby, podnikající především podle živnostenského zákona.

Ke konci roku 1999 bylo v registru organizací za evidováno celkem 261 právnických subjektů se sídlem ve městě, z nichž podstatnou část (164) tvořily společnosti s ručením omezeným. Významné postavení má však z hlediska podílu na zaměstnanosti obyvatel města 13 akciových společností.

Mezi právnickými subjekty převažují firmy se zaměřením na obchodní činnosti, kterých bylo zaregistrováno 84. Stavební činnost je hlavní náplní 14 firem, průmyslová činnost 33 firem. Průmyslové podniky jsou zaměřeny především na textilní výrobu, výrobu strojů a zařízení, kovových konstrukcí, pryžových a plastových produktů, výrobu potravin.

Živnostenský list byl vydán 1832 varnsdorfským občanům. Téměř polovina jej využívá především k provozování obchodní činnosti. K drobné průmyslové výrobě a opravám průmyslových výrobků bylo vydáno 226 živnostenských oprávnění a 252 k činnostem souvisejícím se stavebnictvím. Těch, kteří provozují svobodná povolání (profese soukromých lékařů, advokátů, agentů pojišťoven), bylo ve Varnsdorfu ke konci loňského roku 140. Z celkového počtu právnických subjektů bylo 59 se zahraničním kapitálem. K provozování živnosti bylo vydáno rovněž 71 oprávnění zahraničním osobám, z nichž téměř všechny podnikají v obchodě. Osvědčení o zápisu do evidence samostatně hospodařících rolníků obdrželo od Městského úřadu celkem 35 zemědělců.

Rozhodující odvětví - průmysl - reprezentují výše zmíněné firmy Velveta, Elite a TOS. Rozhodujícím výrobním sortimentem a. s. Velveta jsou manšestry, následně pak dytýny. Objemem výroby se řadí k předním výrobcům vlasových tkanin v Evropě. Zboží se exportuje do pěti světadílů. Akciová společnost Elite vyrábí široký sortiment punčochových výrobků s uplatněním na domácím a zahraničním trhu. Akciová společnost TOS Varnsdorf navazuje na 95 letou tradici výroby obráběcích strojů ve městě. Výrobní program firmy je založen na výrobě vodorovných vrtaček střední velikosti. Předností firmy je široký sortiment jejích výrobků.

Dopravní spojení

Město Varnsdorf je často spojováno s významným hraničním přechodem do Spolkové republiky Německo. Státní silnice, která prochází městem směrem k hraničnímu přechodu tak umožňuje dopravní napojení na silniční síť SRN. V minulosti to byl jeden z mála dopravních vztahů mezi Československou republikou a sousedními státy.

Směrem do vnitrozemí se tato silnice napojuje na trasu mezinárodní kamionové dopravy a zajišťuje dopravní spojení s ostatními okresy Euroregionu Nisa. Významnou dopravní komunikací Šluknovského výběžku je silnice spojující Varnsdorf s Rumburkem.

Počátek železniční dopravy se datuje rokem 1868. Přestože železniční doprava vstoupila do města později, došlo v souvislosti se železnici k významnému rozvoji průmyslu. Městem prochází železniční tratě:

Varnsdorf - Děčín

Varnsdorf - Liberec

Varnsdorf - Seifhennersdorf (SRN)

V dalším období se s rozšířením železniční dopravy nepočítá. Případné změny by se měly týkat železniční trati Liberec - Hrádek - Žitava - Varnsdorf, jejím zdvojkolejněním a elektrifikací.

Město má s řadou ostatních obcí šluknovského regionu autobusové spojení. Vedle těchto místních autobusových linek, které mají výchozí stanici Varnsdorf, procházejí městem i dálkové linky.

Vzdálenosti v km do vybraných měst :

ČR:

Liberec	57,2 km	Praha	111,0 km	Ústí n. L.	68,4 km
Děčín	44,7 km	Č. Lípá	29,5 km		

SRN:

Zittau	37,7 km	Bautzen	44,7 km	Görlitz	76,7 km
Löbau	63,2 km	Dresden	107,4 km		

Hraniční přechody:

Hraniční přechod Varnsdorf - Seifhennersdorf patří i přes zprovoznění nových silničních hraničních přechodů v české části Euroregionu Nisa stále k nejméně frekventovanějším. V roce 1998 bylo na tomto přechodu odbaveno při vstupu do republiky 2 592 516 osob a při výstupu 2 447 625 osob. Počty osobních automobilů při vjezdu se pohybovaly okolo 845 tisíc a při výjezdu kolem 785 tisíc. Autobusů na tomto přechodu projelo do republiky 6906 a směrem do SRN 6769. Počtem odbavených autobusů se tento hraniční přechod zařadil na třetí místo mezi celními přechody se SRN.

Ve Šluknovském výběžku byla po roce 1990 zprovozněna řada silničních přechodů a především hraničních přechodů pro pěší.

Nejbližší přechody do Polska jsou v okrese Liberec a to v Hrádku nad Nisou, Habartících, Kunraticích, Novém Městě pod Smrkem. Významný přechod pro kamionovou dopravu je v Harrachově.

Bytový fond - bytová výstavba

Podrobné údaje o domovním a bytovém fondu přineslo sčítání, které se však uskutečnilo již v roce 1991. K tomuto datu bylo ve městě sečteno 2 098 trvale obydlených domů a 6 035 trvale obydlených bytů. Třetinu bytového fondu tvořily byty postavené před rokem 1920, tyto byly převážně v rodinných domech. Naopak byty postavené v období 1971-1991, které se na bytovém fondu podílely 44,4%, se stavěly především v bytových panelových domech. Výstavbou z těchto let se změnil i poměr mezi počty bytů v rodinných domech a bytových domech na 32 % k 66 %.

Z hlediska vlastnictví představují byty nájemní 50,7 %, téměř třetinu tvoří byty v osobním

vlastnictví a 17,5 % byty družstevní. Počet bytů v osobním vlastnictví od sčítání vzrostl. Novou výstavbou se sice snížilo průměrné stáří domů, ale celková zanedbanost bytového fondu je značná.

Mezi sečtenými byty převažovaly třípokojové (34,2 %), o něco nižší zastoupení měly byty dvoupokojové (30,3 %). Rozhodující část bytů byla zařazena do I. a II. kategorie. Průměrná velikost bytů, vyjádřená obytnou plochou, činila 46,0 m² v bytovém domě a 58,8 m² v rodinných domech.

Útlum výstavby bytů po roce 1990, který měl celou řadu příčin, se projevil i ve městě Varnsdorfu. K oživení výstavby dochází velmi pozvolna, a to výhradně individuální formou rodinných domů nebo nástaveb a přístaveb.

V roce 1998 bylo ve Varnsdorfu dokončeno celkem 19 nových bytů, zatímco v předcházejících letech byly počty dokončených bytů ještě nižší (1997 - 11, 1996 - 12). Z celkového počtu bytů dokončených v roce 1998 byla převážná část, 17 bytů, realizována soukromou výstavbou pro vlastní potřebu stavebníků. Formou výstavby rodinných domů bylo získáno 14 nových bytových jednotek a 5 bytů v nástavbách, přístavbách stávajících obytných domů. V soukromé výstavbě jsou vesměs stavěny byty s větším počtem pokojů a tím i větší plochou než v bytových domech. U dokončených bytů v roce 1998 činila průměrná celková plocha jednoho bytu 127 m², z toho byt v rodinném domě měl průměrnou plochu 131 m² a byt získaný nástavbou nebo přístavbou 117 m².

O dalších 30 dokončených bytů se rozrostl bytový fond ve městě v průběhu roku 1999. Převážně se jedná o byty v nově postavených rodinných domech. Individuální výstavba se v posledních letech stala jedinou uplatňovanou formou výstavby. Vedle bytů dokončených byla v průběhu roku 1999 povolena výstavba 42 bytů.

Zdravotnictví a sociální péče

Zdravotní péči zajišťuje ve Varnsdorfu řada zařízení. Jedním z nich je Nemocnice Varnsdorf. Hlavními odbornými pracovišti v nemocnici, jejímž zřizovatelem je Město Varnsdorf, byla v roce 1999 chirurgická ambulance, ortopedicko-traumatologická ambulance, gynekologická ambulance, rehabilitace. Lůžkovou část tvořila léčebna pro dlouhodobě nemocné. Kapacita 85 lůžek byla plně využita. V tomto zařízení pracovalo téměř 110 pracovníků, z nichž polovinu tvořil především střední zdravotnický personál a lékaři.

Druhé samostatné zdravotnické zařízení, Dětské lůžkové oddělení a ambulance Varnsdorf, bylo počátkem roku 1999 převedeno do nemocnice v Rumburku.

Na počátku roku 1999 působilo ve městě 40 privátních lékařů, tj. 2,5 lékaře na 1000 obyvatel. Podle specializace zde ordinovalo 7 praktických lékařů pro dospělé, 7 lékařů pro děti a mládež, 3 gynekologové, 14 specialistů (internisté, lékaři kožní, oční a další). Stomatologů bylo 9, což v přepočtu na 1000 obyvatel představuje 0,6 lékaře. Léky ve městě nabízejí 3 lékárny. V přepočtu na 1 lékárnu připadlo 5 416 obyvatel. Ve městě jsou rozmístěna další samostatná zařízení, specializující se například na rehabilitaci, logopedii.

Sociální zařízení - Dům s pečovatelskou službou má celkovou kapacitu 105 míst. V jeho prostorách je 75 bytů, z toho 30 bytů jednopokojových a 45 garsoniér. Zájem o tato zařízení, především ze strany občanů, kteří nejsou schopni se o sebe postarat je značný. V dalších letech požadavky na takováto zařízení porostou, především z důvodu stále se zvyšujícího věku, kterého se občané budou dožívat a také v důsledku početně silných ročníků, které kolem roku 2005 začnou přecházet do věkové kategorie osob poproduktivního věku (nad 60 let).

Na sociálních dávkách město vyplatilo v roce 1999 téměř 21,8 mil. Kč. To představuje o 10,5 mil. Kč více než v předchozím roce. Část (45,3 %) připadla na opakované peněžní příspěvky v rámci péče o nezaměstnané jedince. Na peněžních příspěvcích v rámci péče o rodinu a děti bylo vyplaceno 10,5 mil. Kč. Opakované příspěvky byly vyplaceny v 1 372 případech a jednorázové v 229 případech.

Školství

Ve věku od 3 do 6 let žilo na začátku roku 1999 ve městě 777 dětí. Z nich 436 tj. téměř 56,4 % navštěvovalo předškolní zařízení. Mateřských škol bylo ke konci roku 1999 v provozu 8 s celkovým počtem 19 tříd. O výchovu dětí se staralo 38 pedagogů.

Současný nepříznivý trend v počtu dětí vedl k uzavření dvou těchto zařízení v průběhu uplynulého roku. Z celkového počtu 6 základních škol jsou tři školy malotřídní (pouze pro 1.-5. ročník). Tyto malotřídní školy navštěvuje v letošním školním roce 566 žáků, kteří byli rozmístěni do 26 tříd. Propočetem pak na jednu třídu v průměru připadá 22 žáků. Výuku zajišťuje 30 pedagogů.

Do dalších tří škol (1. - 9. ročník) docházelo celkem 1 132 žáků. Na těchto školách vyučuje ve školním roce 1999/2000 celkem 70 pedagogů. Vyučování probíhá ve 45 třídách. V průměru na jednu třídu připadlo 25 žáků. Povinnou školní docházku zajišťuje pro 117 žáků Biskupské gymnázium a 80 žáků dochází do speciálních škol.

Vzdělání po ukončení základní školní docházky nabízí ve Varnsdorfu následující školy. *Sřední odborné učiliště a Učiliště technické Varnsdorf, K. Světlé.* Na této škole se lze vyučit v oborech mechanik seřizovač, obráběč kovů, strojní mechanik, automechanik, klempíř, truhlář, instalatér.

Délka studia, učení, se pohybuje od 2 do 4 let. Na učilišti působí 10 učitelů a 11 mistrů odborného výcviku. Ve školním roce 1999/2000 je zapsáno 25 studentů a 208 učňů.

Sřední odborná škola, Sřední odborné učiliště, Odborné učiliště a Praktická škola na třídě Čsl. letců vychovává učně v oborech souvisejících se stravováním (kuchař, čišník, cukrář), ale i v oborech služeb (krejčí, kosmetička), management textilu a oděvnictví. Škola rovněž vychovává žáky z 9. tříd pro práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních. Jednou z větví školy je Praktická škola tříletá. Ve školním roce 1999/2000 navštěvovalo školu 455 žáků /studentů, o jejichž vzdělávání se staralo 30 učitelů.

Sřední odborná škola elektrotechnická a strojní a Sřední odborné učiliště, ulice Mariánská vzniklo spojením Integrované školy elektrotechnické a Sřední průmyslové školy Varnsdorf. Ze studijních oborů má v letošním roce nejvíce posluchačů obor Elektronické počítačové systémy, Informační technologie, zasilatelství. Dalšími studijními obory jsou strojírenství, elektrotechnika, slaboproudá elektrotechnika, strojní technická administrativa. Ve školním roce 1999/2000 zde v 15 třídách studuje 394 žáků. Učební obory jsou zaměřeny na profesi elektrikáře, ostatní, zaměřené na elektrotechniku jsou náplní dálkového studia.

Do sítě škol bylo ve Varnsdorfu od 1.6. 1996 uvedeno *Biskupské gymnázium*. Jeho zakladatelem je Litoměřické biskupství. Výuku zde zajišťuje 6 učitelů.

Možnost vzdělávat se v tanečních, výtvarných, hudebních a literárních oborech nabízí Základní umělecká škola. Tuto možnost využívá okolo 400 mladých obyvatel města.

Kultura

Kulturní dění staví město Varnsdorf na úroveň velkých regionálních center. Významné místo mezi kulturními zařízeními, kde se každý měsíc pořádá řada akcí, má *Městské divadlo*, v jehož prostorách se nachází Galerie D. Množství uskutečněných akcí v tomto zařízení je úctyhodné. V loňském roce jich bylo 99. Celková návštěvnost činila 22 894 osob.

V dalším z kulturních zařízení města - *Kinoklubu*, se v loňském roce uskutečnilo 438 filmových představení, která shlédlo 8 057 diváků.

Studentské centrum (klub Střelnice) má ve městě s řadou škol nezastupitelné postavení. Dokazuje to počet akcí uskutečněných ve školním roce 1998/99, kterých bylo 488 pro mládež a 212 ostatních. Celkem klub navštívilo 27 350 lidí.

Přes silný vliv médií má ve městě své nezastupitelné postavení knihovna, ve které je zaregistrovaným čtenářem každý devátý občan města. Ke konci roku činil jejich počet 1 897, z toho bylo 554 dětí (29,2 %). Počet čtenářů, především z řad dětí, v uplynulém roce vzrostl. V závislosti na této skutečnosti se zvýšil rovněž počet výpůjček a to jak absolutně, tak na 1 čtenáře. Je to mimo jiné odrazem neustálého růstu cen nových knih. Dětská čtenářská se na celkovém počtu výpůjček podílí 19,2 %. Na předním místě u dětí stojí krásná literatura, následně literatura naučná.

Ve městě lze navštívit i řadu galerií. Vedle již zmíněné *Galerie D* je další galerie v Muzeu (*Galerie na ochozu*), ve zdravotnickém středisku *HEL&P (Galerie úsměv)*, v Biskupském gymnáziu (*Galerie na schodech*). K významným kulturním zařízením patří i *Muzeum*, ve kterém je stálá expozice "Životní styl měšťanských vrstev ve 2. polovině minulého století", „Z depozitářů muzea“, „Hanka Krawce - lužickosrbská výtvarnice“, „Siň Vincence Pilze“.

S muzeem je spojen spolek *Kruh přátel muzea Varnsdorf*. V rámci tohoto spolku působí klub historiků, přátel výtvarného umění, fotografů, Minerálklub, klub Sběratelů kuriozit. Významnými každoročními akcemi jsou ve městě Varnsdorfské hudební léto, což je cyklus koncertů, Masopust, Rampušácká (lidová) slavnost. Pro využití volného času dětí a mládeže je k dispozici Místní dům dětí a mládeže, kde pracuje mnoho zájmových kroužků pro rozvíjení talentů a zálib dětí.

Sport

Někteří obyvatelé města Varnsdorfu jsou organizováni ve sportovních oddílech a klubech. Nejpočetnější členskou základnu má *TJ Slovan Varnsdorf*. Z 870 členů je téměř polovina dospělých (423). Silně je zastoupeno žactvo (332). Ze sportů, které jsou provozovány pod touto tělovýchovnou jednotou stojí na předním místě basketbal se 141 členy, následně tenis (119), lyžování (97), volejbal a zápas (92). Z dalších lze jmenovat plavání, házenou, judo, stolní tenis, rekreační sport, jógu, jezdeckví, kulturistiku, extrémní sporty.

Fotbal je spojen se *SK Slovanem Varnsdorf*, ve kterém bylo registrováno okolo 200 členů. Lední hokej je naopak doménou 110 členů *TJ HC Varnsdorf*. Z nich je 39 dospělých, dorostenců 23 a 48 žáků.

Horolezecký klub Varnsdorf sdružuje 30 členů a *SK PAINTBAL Varnsdorf* pak 70 členů, z nichž rozhodující zastoupení mají žáci.

Turistický ruch a rekreace

Město Varnsdorf leží na úpatí Lužických hor v údolí řeky Mandavy a ze tří stran je obepíná hranice se Spolkovou republikou Německo. První historické zmínky poházejí z 1. poloviny 13. století. Poloha města, příroda v okolí i zajímavé kulturní památky v samotném městě a blízkém okolí lákají do Varnsdorfu domácí i zahraniční turisty.

Kostel sv.Petra a Pavla (nám. E. Beneše)

Chrám sv. Petra a Pavla je nejstarším varnsdorfským kostelem, byl postaven na místě původního kostelíka ze 13. století. Základní kámen nového, tedy dnešního kostela, byl položen v roce 1766. Stavbu zdržovaly spory v obci a tak byla dokončena až v letech 1774 - 1776, pozdě barokní výzdoba pak v roce 1777. Vnitřní zařízení je rokokové a klasicistní.

V roce 1904 byly instalovány nové varhany, které postavil varhanář Eule z Budyšina. Roku 1908 byl vysvěcen a zavěšen nový zvon, jako náhrada za zvon poškozený letní bouří v roce 1907. Nad bočním vchodem je umístěna pamětní deska, připomínající premiéru Beethovenovy *Missy solemnis* roku 1830.

Kostel sv. Karla Boromejského (Karlova ul.)

Základní kámen byl slavnostně posvěcen 23. května 1904 a hned druhý den se začalo stavět. Stavební práce postupovaly velmi rychle, takže ještě v roce 1904 dospěla stavba do výše oken, o rok později byla již dokonce provizorně pokryta střecha. Stavba dále pokračovala s několika přestávkami až do roku 1912, kdy byl 3. září kostel vysvěcen.

Starokatolický kostel (Tyršova ul.)

Starokatolický kostel v Tyršově ul. je z roku 1875. Sama starokatolická církev vznikla ve Varnsdorfu jako protest proti vyhlášení neomylnosti papeže. Velký zvon je darem Raimunda Artla. Mramorová socha a basrelief Tří králů jsou dílem zdejšího umělce Vincence Pilze.

Červený kostel (ul. T. G. Masaryka)

V květnu 1904 byl položen základní kámen a v prosinci 1905 byl kostel vysvěcen.

V městské části Studánka se nachází pseudorománský kostel z roku 1872.

Z památkově chráněných objektů návštěvníka města zaujme

- socha sv. Antonína u domu čp. 488 na Národní třídě
(pískovcová socha v životní velikosti na bohatě zdobeném kamenném podstavci)
- socha sv. Jana Nepomuckého
- sloup Nejsvětější trojice

Značná část památkově chráněných objektů se týká objektů, dokládajících vývoj lidové architektury 18. a 19. století. Příznačné pro tyto objekty je, že jsou dvoupodlažní, s hrázdným patrem a zdobeným vstupním portálem.

Přírodní zajímavosti

Pro návštěvníky Varnsdorfu bude lákavé i okolí, kterému dominují Lužické hory. Ty skýtají řadu možností pěší turistiky a rozvíjející se cykloturistiky. Po turistické značce lze dojít do nedalekého Jiřetína, kde jistě zaujme rozsáhlá zřícenina středověkého hradu Tolštejna.

Křížová hora je žulový vrch s kaplí a křížovou cestou, kterou tvoří 11 rokokových výklenkových kaplí s kamennými reliéfy. V nedalekém Rumburku patří mezi čelné turistické zajímavosti Loretánská kaple, která je klenotem evropského významu. V okolí Varnsdorfu je možno vystoupit na nejvyšší horu Lužických hor Luž nebo se pokochat pohledem z rozhleden na Jedlové či Dymníku.

Řadu zajímavostí lze poznat v příhraničních obcích sousedního Německa a to v Grossschönau, Seifhennersdorf a Neugersdorf.

Životní prostředí

Město Varnsdorf a jeho blízké okolí se nachází v podhůří Lužických hor. Tato oblast se vyznačuje vcelku příznivým životním prostředím, což vychází jednak z polohy města a také ze struktury průmyslové výroby. Zdejší průmysl byl vždy orientován na lehká odvětví textilní a strojírenské výroby.

Znečišťování ovzduší ve městě je způsobováno jednak místními zdroji a také imisemi ze zdrojů ležících mimo toto území, informace o těchto vlivech však nejsou k dispozici. Z místních

zdrojů mají na kvalitu ovzduší rozhodující vliv spalovací procesy v kotelnách a lokálních topeništích všech úrovní. Z velkých zdrojů to jsou kotelny průmyslových podniků, jejichž provozu podléhají ekologizačním opatřením s cílem snižování imisní zátěže města i okolí. Podobně jsou sledovány i střední zdroje znečištění, přičemž většina z nich emisní limity překračuje jen výjimečně. Malé zdroje znečištění představují především lokální topeniště, která v minulosti spalovala hlavně tuhá paliva a silně znečišťovala přízemní vrstvy ovzduší. Probíhající plošná plynofikace města umožnila změnu lokálního topení na plynové, což podstatně zlepšilo kvalitu ovzduší. Z dalších zdrojů znečištění ovzduší nutno uvést také automobilovou dopravu, která je v oblasti Varnsdorfu poměrně silná, mimo jiné i v důsledku turistického ruchu na hraničním přechodu do SRN. Lze předpokládat, že negativní vliv dopravy na kvalitu ovzduší bude vzrůstat, neboť stacionární zdroje znečištění procházejí postupnou ekologizací, zatímco objem dopravy se neustále zvyšuje a modernizace vozového parku neprobíhá dostatečným tempem. Měření hlavních indikátorů znečištění se provádí na stanici umístěné přímo v městské zástavbě a výsledky jsou vesměs příznivé. Naměřené koncentrace oxidu siřičitého ani oxidu dusíku nedosahují imisních limitů.

Čistota vody je nedílnou součástí kvality životního prostředí. Město Varnsdorf leží v povodí řeky Mandavy, která do města přitéká ze SRN a po průtoku městem se vrací do SRN. Řeka patří k úmoří Baltického moře. Čistota vody v Mandavě nebyla dobrá, stupeň znečištění většinou dosahoval třídy 4, tzn. voda silně znečištěná. Příčinou tohoto stavu bylo vyústění veřejné kanalizace do samotné Mandavy i jejích přítoků, a to nejen na našem území, ale také v sousedním německém městě Seiffhennersdorfu. V posledních letech se však této oblasti věnovala zvýšená pozornost výstavbou hlavního kanalizačního sběrače, na který by měla být postupně napojena veškerá kanalizační vyústění ve městě. Tato hlavní stoka odvádí odpadní vody do nově postavené městské čistírny odpadních vod a teprve poté se vody vrací do řeky. Od roku 1997 tento systém zajišťuje svod i čištění odpadních vod také pro Rumburk a německou oblast města Seiffhennersdorfu.

K dosažení lepší kvality povrchových vod je nutno současně řešit i otázku skladování odpadů daného území. Hlavní složku odpadů za město Varnsdorf tvoří domovní odpad z domácností, který je v současné době ukládán na skládku mimo lokalitu města. V omezeném rozsahu je zajišťován i separovaný sběr odpadů - druhotných surovin, který je vážným problémem a současně požadavkem koncepčního řešení odpadového hospodářství. Vedle domovního odpadu z domácností jsou další odpady produkovány podnikatelskými subjekty působícími na území města a tyto subjekty jsou v nakládání s odpady povinny respektovat stejné zákonné normy jako město samotné.

Hlavní rozvojové záměry města

Rozvojové záměry města na období 1998-2002 jsou obsaženy v plánu rozvoje města zveřejněném v programovém prohlášení. Koncepce rozvoje města je zaměřena na tyto hlavní oblasti:

- regionální rozvoj	- kultura
- stavební rozvoj	- tělovýchova a sport
- životní prostředí	- zdravotnictví a sociální služby
- školství	- bezpečnost

U jednotlivých oblastí jsou vytyčeny tyto hlavní cíle:

1. Regionální rozvoj

Podpořit aktivní spolupráci s Euroregionem Nisa, Minieuroregionem Mondava - Spréva, se Sdružením pro rozvoj Šluknovska, Severovýchodním sdružením obcí a měst. Získat finanční prostředky pro financování regionálních projektů. Podporovat příhraniční rozvoj.

2. Stavební rozvoj

Hlavními cíli v oblasti stavebního rozvoje je rekonstrukce mostů, rekonstrukce a údržba komunikací, výstavba inženýrských sítí jako podmiňující investice pro výstavbu nových bytů.

3. Životní prostředí

Ke zlepšení životního prostředí vytvořit upravený centrální park, zvýšit výsadbu nových stromů v parcích a na ostatních plochách, postupně obnovovat přestálé souvislé porosty, zavést důkladnější separaci odpadů. Z řady dalších akcí lze uvést zahájení rekultivace skládky.

4. Školství

Podpora a vytváření podmínek pro rozvoj škol a vzdělanosti obyvatel, důraz na speciální pedagogiku, přeshraniční spolupráce škol, to jsou hlavní cíle v oblasti školství.

5. Kultura

Příprava projektu nového objektu knihovny a příprava rekonstrukce budovy a modernizace technického zázemí Městského divadla. Rozvoj spolupráce s Lužickými Srby, jejichž kultura se významně dotkla Varnsdorfu. Podpora nadstandardních aktivit muzea, neprofesionální umělecké činnosti kolektivů a jednotlivců, pořádání kulturních a společenských akcí. Tento výčet hlavních záměrů dokazuje, jakou váhu má kultura ve městě.

6. Tělovýchova a sport

Rekonstrukce a finanční podpora sportovišť a rovněž podpora a pořádání akcí, které povedou ke zvýšení počtu dětí, mládeže a dospělých, kteří budou v tělovýchově a sportu nacházet využití volného času.

7. Zdravotnictví a sociální služby

V oblasti zdravotnictví stojí na předním místě zabezpečení dostupné lékařské péče pro všechny občany města. V sociální oblasti řešení bydlení pro matky s dětmi, posílení terénní domácí služby, rozšíření poradenských služeb atd.

8. Bezpečnost

Ke zvýšení bezpečnosti ve městě by mělo přispět rozšíření spolupráce s Policií ČR, vytvoření systému hlídkové služby Městské policie a řada dalších opatření.

Důležité adresy pro návštěvníky města

	Adresa		Telefon
			předv. 0413
Městský úřad	Nám.E. Beneše 470	Varnsdorf	372 241
Měst.informační stř.	Kmochova 2136	Varnsdorf	370 859, 370 752
Pošta PSČ 407 47 T.G	Masaryka 1587	Varnsdorf	372 797
	Studánka 372 594		
Policie ČR			
- obvodní oddělení	Havlíčkova 2040	Varnsdorf	372 333
- pasové oddělení	Havlíčkova 2040	Varnsdorf	372 333
- odd. cizinecké policie	5. května 137	Varnsdorf	372 710, 371 269
Městská policie	Národní 480	Varnsdorf	371 620, 372 122
Celní úřad	Národní 524	Varnsdorf	371 047, 372 624
Lékařská pohotovost	Poštovní 2060	Varnsdorf	372 444, 372 445
Zubní pohotovost		Varnsdorf	372 444
Nemocnice	Karlova 2280	Varnsdorf	372 445 /ústředna
Lékárna Karlova	Karlova 2320	Varnsdorf	372 335

Lékárna Legii	Legii 1954	Varnsdorf	372 398
Lékárna Tercia s r.o.	Pražská 2951	Varnsdorf	363 611, 373 612

Komerční banka a.s.	Národní 3075	Varnsdorf	371 840, 371 349
Česká spořitelna a.s.	Otáhalova 502	Varnsdorf	372 506
Inv.a pošt. banka a.s.	Národní 512	Varnsdorf	372 772
GE Capital bank a.s.	Nám.E.Beneše 465/1	Varnsdorf	372 720

Autoopravny (autoservisy)

A.B.S. Bohemia servis	Truhlářská 2395	Varnsdorf	372 485
Auto reparin a.s.	Bratislavská 992	Varnsdorf	372 513
Autoslužby - Nečas	Západní 2207	Varnsdorf	372 767
Opravy karoserií	Mánesova 2468	Varnsdorf	372 202
Autodíly	Husova 2075	Varnsdorf	0602 486 462
Autodíly Rozhoňová	Kmochova 3099	Varnsdorf	371 287
R end R agentura	Lidická 491	Varnsdorf	372 322
Autocentr. Charouzek	Kmochova 2587	Varnsdorf	370 026

Čerpací stanice

Benzínová čerp.stan.	Plzeňská	Varnsdorf	372 155
VIA Bohemia - I. Didi	5. května 3028	Varnsdorf	372 982
FB čerp. stanice	Karlínská 3062	Varnsdorf	372 867

Doprava

Autobusové nádraží	Nám.E. Beneše	Varnsdorf	372 618
Železniční stanice	Nádraží 884	Varnsdorf	372 517, 372 561
Taxi - Hronek Jiří	Čsl. Letců 789	Varnsdorf	372 214

Kultura

Městské divadlo	Tyršova 1442	Varnsdorf	372 568
Kinoklub	Gen.Svobody 3044	Varnsdorf	372 586
Městská knihovna	Karlova 1476	Varnsdorf	372 476
- dětské oddělení	Legii 2574	Varnsdorf	372 509
Koncertní sál	Střelecká 1800	Varnsdorf	372 329
Muzeum	Poštovní 415	Varnsdorf	372 193
Knihkupectví Disk	Národní 517	Varnsdorf	372 320
Galerie D	Tyršova 1442	Varnsdorf	372 568
Galerie na ochozu	Poštovní 415	Varnsdorf	372 193
HEL end P - galerie	Erbenova 2068	Varnsdorf	372 134
Galerie na schodech	Střelecká 1800	Varnsdorf	372 329

Sportovní a rekreační zařízení

Koupaliště	Okružní ulice	Varnsdorf	372 168
Plavecký bazén	Barviřská 3083	Varnsdorf	371 311
Sportovní hala	Západní 2984	Varnsdorf	371 301
Tělocvična	Národní 1082	Varnsdorf	372 212
Zimní stadion	Otavská 2931	Varnsdorf	372 415
Tenisové kurty	ul. Sportovců	Varnsdorf	372 992
Fitness centrum	Západní 2756	Varnsdorf	370 377
Fotbalový stadion	Moravská 2688	Varnsdorf	372 495

Hotely a penziony

Hotel Ludmila	Husitská 2427	Varnsdorf	371 196
Hotel. ubyt. Garnex	Žitavská 3000	Varnsdorf	371 302, 372 814
Penzion U Němců	Moravská 72	Varnsdorf	372 589
Penzion Fontána	Čelákovická 2380	Varnsdorf	372 851
Ubytovna Bidrmanovi	Hašlerova 3004	Varnsdorf	371 415
Ubytovna SK Slovan	Moravská 2688	Varnsdorf	372 495
Autoc. - chat. osada	Okružní 2033	Varnsdorf	372 168

Restaurace

Bohemia	Kollárova 3122	Varnsdorf	373 442
Harmonie	Legii 1864	Varnsdorf	370 227
Maxim	Poštovní 2109	Varnsdorf	372 416
Nádražní restaurant	Nádražní 884	Varnsdorf	372 698
Pod Špičákem	Komenského 271	Varnsdorf	372 450
Praha	Národní 1749	Varnsdorf	372 279
Restaurant pizzerie	Západní 2984	Varnsdorf	374 501
Stará celnice	Poštovní 420	Varnsdorf	372 777
Střelnice	B. Němcové 476	Varnsdorf	375 043
U Čápa	5. května 138	Varnsdorf	0602 824 275
U Lidáků	Havlíčková 3070	Varnsdorf	372 886
U Šimků	Východní 1306	Varnsdorf	372 423
Kulštejn	Studánka 300	Varnsdorf	372 773
U Modré hvězdy	Národní 539	Varnsdorf	370 799
Rest. a vinárna Zátíší	Otáhalova 502	Varnsdorf	370 672
Vinárna Barunka	Tyršova 1435	Varnsdorf	371 777
Fontána	Čelákovická 2380	Varnsdorf	372 851
HEGA - rest. Severka	Dopravní 854	Varnsdorf	372 376
Jirsák P. - restaurace	Hájenská 1433	Varnsdorf	372 674
Beseda u Kotmanů.	Tyršova 525	Varnsdorf	372 403
Rest. a vinárna Astron	Kamenická 3119	Varnsdorf	374 625
S - KLUB	Poštovní 1559	Varnsdorf	372 683
Staročeská kuchyně	Tyršova 525	Varnsdorf	372 403
Hraniční přechod	5. Května 1	Varnsdorf	371 186
Sloupový sál	Poštovní 1369	Varnsdorf	371 940
U Žofinky	Křížíkova 1855	Varnsdorf	372 688
Pivovarská	Bratislavská 1456	Varnsdorf	372 684

Cukrárny

Unimon s r.o.	Národní 499	Varnsdorf	372 404
---------------	-------------	-----------	---------

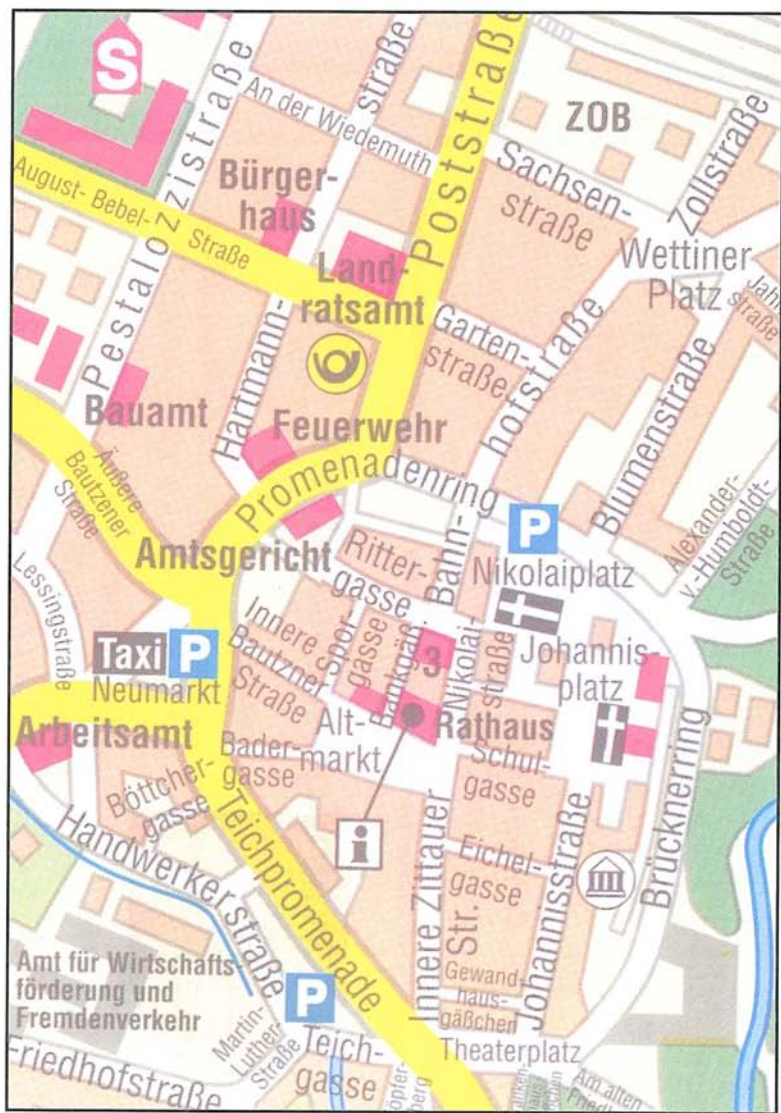
Cestovní kanceláře

Autobaro	Mariánská 475	Varnsdorf	371 848
C.K. Mgr. J.Hušáková	Národní 501	Varnsdorf	372 428
Čedok a.s.	Legii 2268	Varnsdorf	372 755, 371 130
H Club tour	Husitská 3066	Varnsdorf	371 295
Regia a.s.	Kmochova 2136	Varnsdorf	370 752
Travel - Turist	Národní 486	Varnsdorf	371 368
Club Tour	Pražská 2951	Varnsdorf	373 590
Cestovní kancelář	Rumburská 13	Varnsdorf	371 901

Löbau

Organizační uspořádání úřadu města

Adresa: Altmarkt 1
02708 Löbau
Tel. ústředna: 03585/450 0
Fax: 03585/862040

starosta - p. Schulte, tel. 450 200

I. odbor (finanční a personální odbor):

starosta p. Schulte

- Hlavní úřad: pí. Thiele, tel. 450 219
- Ústřední správa: pí. Mentele, tel. 450 212
- Personální oddělení: pí. Krebs, tel. 450 216
- Úřad pro zahraniční styky: p. Pilz, tel. 450 307
- Úřad pro podporu hospodářství: pí. Wasner, tel. 450 308
- Finanční správa: p. Belger, tel. 450 250
- Komora: pí. Auge, tel. 450 251
- Pokladna: pí. Karow, tel. 450 252
- Daně: pí. Schumann, tel. 450 256
- Správa nemovitostí: p. Pfeil, tel. 450 303
- Správa škol a denních zařízení péče o děti: pí. Fritsch, tel. 450451

II. odbor (technický a sociální odbor):

p. Zimmermann

- Občanský úřad: p. Zimmermann, tel. 450 211
- Úřad pro veřejný pořádek: pí. Zwahr, tel. 450 231
- Matrika: pí. Nevermann, tel. 450 238
- Sociální úřad: pí. Frindt, pí. Lange, tel. 450 248
- Úřad pro kulturu, mládež a spolkovou činnost: pí. Schobel, tel. 832 285
- Stavební úřad: p. Fischer, tel. 470 631
- Stavební správa: pí. Fritzsche, tel. 470 632
- Úřad pro plánování města: p. Winkler, tel. 470 654
- Úřad pro inženýrské stavby: p. Pietschmann, tel. 470 636
- Úřad pro pozemní stavby: p. Heller, tel. 470 635

Historie města

- 1221 první písemná zmínka o Löbau
 1346 Bautzen, Görlitz, Zittau, Lauban, Kamenz a Löbau vstupují do "svazu šesti měst"
 1306-1317 téměř 30 okolních vesnic je soudně přiřknuto Löbau, vzniká tzv. obvod, jistý okruh vlivu s mnoha pozemky
 1429 město bylo dobyto husity
 1547 přišel tzv. trest, který vrátil zpět hospodářský vývoj Löbau i ostatních měst "svazu". Löbau ztratilo všechny své državy, privilegia a dokonce i cechovní právo a všechno válečné vybavení. Bylo nutno zaplatit 5000 guldenů.
 1607-1611 epidemie moru
 1626-1665 epidemie moru
 1635 v důsledku uzavření Pražského míru se Dolní a Horní Lužice a s ní i Löbau staly součástí Löbau
 1694-1733 za Augusta Silného byla vyměřena a vybudována síť silnic
 1708 díky obchodu s tkalcovstvím vznikla společnost založená na obchodu. Od 17. století bylo tkalcovství hlavním zdrojem výdělku pro Löbau.
 1710 velký požár zničil téměř celou vnitřní část města
 1721 August Silný vydává rozkaz zřídit poštovní ukazatele vzdáleností pro pomoc při orientaci a jako základ pro vybudování jednotného poštovního systému
 1785 vzniká Saský postilion - oblastní noviny, které vycházely bez přerušení do roku 1945
 1815 rozdělení Horní Lužice - v důsledku Napoleonských válek patří nyní Görlitz a Lauban Slezsku
 1835 založení první továrny - Hildebrandtovy barvírny červené a barevné příze
 1846 vysvěcení železničního spojení Bautzen - Löbau
 1846 založení pivovaru Actien
 1847 výstavba devítiobloukového železničního mostu nad Löbau, důležitého spojení Paříž - Varšava
 1854 stavba litinové rozhledny na vrchu Löbauer Berg, evropské rarity v odlévání šedých litin
 1859 vznik továrny na výrobu pián, založení známé společnosti Forster-Pianos
 1874 založení továrny Ernst na výrobu knoflíků
 1876 založení továren na výrobu obuvi a nudit
 1889 založení továrny na výrobu sladu
 1890 založení gumárenské továrny Kniepert
 asi 1896 severně od nádraží vzniká městská část Löbau-Neustadt. Je to doposud největší rozšíření města vně od jeho původních hradeb.
 1906 vznikají lázně Hermannbad, tehdy nejmmodernější bazén v Sasku
 1912 začátek výstavby kasáren "Jägerkaserne", která byla v roce 1963 rozšířena na důstojnickou vysokou školu pozemních ozbrojených sil NDR
 1927 ve směru na Zittau vzniká most zvaný "Seltenreintalbrücke", tento velkolepý kamenný most zažil roku 1945 nesmyslný odstřel a zničení
 1933 výstavba vily Schminke-Villa, předobrazu a podnětu k nové vlně stavitelství od roku 1933
 1950 vysvěcení Stadionu mládeže (Stadion der Jugend), který byl v panoramatu vrcholu Löbauer Berg považován za nejlépe položený sportovní stadion ve východním Sasku u příležitosti setkání starostů k 770. výročí města Löbau byl opět společně projeven a stvrzen zájem o "svaz šesti měst"
 1991 rekonstrukce litinové rozhledny
 1993-1994 775. výročí města, 650. výročí vzniku "svazu šesti měst"
 1996 založení partnerství mezi městy Löbau a polským Luban

Geografické prostředí

Město Löbau patří k okresu Löbau - Zittau, leží na kraji Lužické vrchoviny mezi Žitavským pohorím na jihu, Hornolužickou vrchovinou na západě a Hornolužickou rybníkářskou a vřesovištní oblastí na severu.

Nejstarší části města - kostel Nikolaikirche a areál kláštera - stojí na skalnaté plošině svažující se k řece Löbau.

Poloha města je 51°5' severní šířky a 14°20' východní délky. Jeho rozloha činí 3704 ha.

délka hranice města - 21,6 km

průměrná nadm. výška - 267 m n. m.

Demografie a trh práce

K 31.12. 1997 žilo v Löbau 16 302 obyvatel, což je o 3 243 (17%) lidí méně než na konci roku 1988. Silný pokles počtu obyvatelstva je důsledkem především velké migrace občanů, většinou do starých spolkových zemí, která nastala v roce 1989 a začátkem 90. let. Úbytek obyvatel se však zmenšil z 22 osob na 1000 obyvatel v roce 1989 na 6 osob na 1000 obyvatel v roce 1997.

Podobně proběhl vývoj přirozeného pohybu obyvatel. Zatímco ještě v roce 1989 činil přirozený přírůstek 1,5 osob na 1000 obyvatel, v roce 1997 převažovala úmrtnost 4,1 osoby na 1000 obyvatel. Hlavní příčinou je velký pokles porodnosti, která z 11,7 živě narozených dětí na 1000 obyvatel (1989) klesla na 5,5 na 1000 obyvatel. Oproti tomu se počet zemřelých snížil pouze nepatrně - z 10,2 (1989) na 9,6 na 1000 obyvatel (1997).

Změny ve struktuře obyvatelstva vedly ke zvýšení průměrného věku obyvatel města, který z 37,6 let (1989) stoupl na 41,6 let (1997).

Situace na trhu práce byla v posledních letech poznamenána zesilujícím se úbytkem počtu pracovních míst. K 31.12. 1997 bylo v tehdejším okrese Löbau 7 833 nezaměstnaných. Míra nezaměstnanosti v dřívějším okrese Löbau činila v této době 22,2% a do konce června 1998 klesla na 19,7%. Míra nezaměstnanosti tak byla o 2,4%, resp. o 1,9%, vyšší než průměrná míra nezaměstnanosti ve svobodném spolkovém státě Sasko.

Koncem prosince 1997 připadalo v tehdejším okrese Löbau na 32 nezaměstnaných jedno volné místo. Zhruba 56% nezaměstnaných byly jak koncem roku 1997, tak k 30.6. 1998, ženy. K 31.12. 1997 bylo 19,8% nezaměstnaných ve věku 55 let a starších (k 30.6. 1998 to bylo 20,9%) a 10,1% pak ve věku do 25 let (ke 30.6. 1998 to bylo 9,2%).

Hospodářství

Ekonomickou strukturu města určují převážně malé a střední podniky. Kromě četných stavebních podniků jsou ve městě zastoupena především průmyslová odvětví (potravinářský průmysl, výroba speciálních vozidel, výroba křidel a pián, zpracování žuly) a různá řemeslná odvětví.

Koncem května 1996 oslavil 150. výročí svého založení pivovar Bergquell. Ačkoli osud pivovaru byl proměnlivý, jméno piva Bergquell mělo v regionu stále dobrou pověst.

Nabídka v oblasti obchodu a služeb je značná. Löbau nabízí atraktivní stavební, potravinové a nábytkářské veletrhy, maloobchody všech sortimentů, gastronomická zařízení, lékařská střediska

i zubní ambulatoria, salóny krásy, inženýrské kanceláře, vzdělávací instituty, právní a daňové poradce, sociální zařízení i úklidové společnosti.

Na ploše zhruba 24 ha vznikl na uzavřeném prostoru průmyslový park Löbau - West (Löbau - Západ), který leží přímo u silnice B6. Sídli zde podniky z oblasti potravinářského průmyslu, zpracování dřeva, stavebnictví, automobilového průmyslu a obchodu. Dále je zde velkoobchod se stavebninami, obchod pro kutily, zařízení celní správy a autobusové nádraží.

Pro opětovné využití prázdných průmyslových objektů a ploch v Löbau se hledají investoři ve výrobním průmyslu a oblasti služeb. Zvláštní zájem má město na zpeněžení dalších ploch v průmyslovém parku Löbau - West.

Stavitelství má v Löbau dobrou tradici. Působili zde známí architekti a stavitelé. Od roku 1991 vydává správa města nezanedbatelné částky na sanaci historické části města a na inženýrské a pozemní stavební práce. Oblastí pro sanaci je historická část města (tzv. Staré Město) o ploše 10,7 ha, tedy vše od staré městské zdi směrem do centra.

Od roku 1991 se Löbau účastní programu pro obnovení staveb ve městech, od roku 1994 programu pro další rozvoj nových zastavěných ploch ve městech a od roku 1997 se také účastní programu pro ochranu stavebních památek ve městech. Díky těmto aktivitám získává město finanční prostředky od spolků a státu Sasko.

Dopravní spojení

Löbau leží na následujících spolkových/zemských silnicích:

B6 = E4 Bautzen - Dresden

B6 směr Görlitz

B178 směr Zittau

S 148 Směr Neugersdorf

Kromě toho existuje spojení s dálnicí A4:

Bautzen (vzdálenost od A4 je 20 km)

Weissenberg (vzdálenost od A4 je 15 km)

Löbau leží na následujících železničních tratích: Dresden - Görlitz

Nejbližší letiště: Dresden - Klotzsche, mezinárodní letiště (vzdálenost 80 km)

Rothenburg (vzdálenost 42 km)

Bautzen (vzdálenost 20 km)

Zdravotnictví a sociální péče

V roce 1997 působilo v Löbau ve 33 střediscích 47 odborných lékařů. Kromě toho bylo obyvatelům k dispozici 19 zubních lékařů. V Löbau jsou 4 činné lékárny. Péči o děti zajišťuje 11 denních zařízení (jesle, školky, školní družiny) s 1243 místy.

K 31.12. 1997 v Löbau pobíralo 592 osob sociální pomoc ve formě běžné pomoci při obživě. Jako další forma sociální pomoci byla v roce 1997 poskytnuta pomoc 226 občanům ve zvláštní životní situaci.

Školství

Ve školním roce 1997/98 učilo v 1. - 12. ročníku 189 stálých učitelů 2826 žáků a žákyň na 9 všeobecně vzdělávacích školách a zvláštních školách.

V 1.-4. ročníku čtyř základních škol se učilo 697 žáků a žákyň. Na třech středních školách a reálných školách studovalo ve školním roce 1997/98 976 dětí a studentů.

Na středních školách nabízejí studia různých zaměření. Všechny tři střední školy nabízejí *technické obory*, dvě nabízejí také *ekonomický obor* a škola Heinricha Pestalozziho nabízí kromě *technického oboru také obor sociální, specializaci na domácnost či na jazyky* od 7. ročníku. Na Gymnáziu sourozenců Schollových (Geschwister-Scholl-Gymnasium) studovalo ve školním roce 1997/98 940 gymnazistů v 5.-12. ročníku. Studenti tohoto gymnázia mohou prohlubovat své vědomosti v *jazykové či matematicko - přírodovědné větvi*.

V Löbau existuje jedna *zvláštní škola* pro postižené žáky, která má sídlo v Lawalde. Zvláštní péče o 213 žáků a žákyň je zde zajišťována 26 učiteli a vychovateli. Na konci školního roku 1996/97 opustilo všeobecně vzdělávací školy 307 žáků, z toho 148 žáků odešlo ze středních škol, 30 žáků ze zvláštní školy a 129 z gymnázia. Z toho 106 žáků (72%) zakončilo reálku a 123 gymnazistů (95%) složilo maturitu.

Ve školním roce 1997/98 vyučovalo 96 stálých učitelů 2937 žáků a žákyň na dvanácti učilištích. V roce 1996/97 dokončilo tato učiliště 1039 žáků. Hlavní část vzdělávání je zajišťována duální formou. Celkem 2300 (78%) žáků na *učilišti*, resp. na *učilišti pro postižené*, se ve školním roce 1997/98 věnovalo teoretické výuce. Na *odborných učilištích*, resp. na *učilišti pro zdravotnický personál*, se věnovalo odborné přípravě 213 žáků a 24 žáků na střední odborné škole. Ve *školním centru pro zaměstnání* na Georgewitzer Strasse se učilo 2471 žáků, z toho 2055 žáků se připravovalo na zaměstnání, 122 žáků se učilo odborným profesím a 172 žáků studovalo na gymnáziu. V dalším odborném vzdělávacím zařízení - Školním centru Augusta Forstera (August Forster- Schulzentrum) bylo zřízeno *učiliště pro postižené*, kde se v uplynulém roce učilo 245 žáků. Pro vytvoření plynulého přechodu mezi střední školou a vztahem k výchově pro povolání slouží jako most ročník s přípravou na povolání s 38 žáky (tato možnost existuje v obou centrech) a ročník poskytující základní průpravu pro povolání s 22 žáky.

V Löbau se nachází *střední odborné učiliště lékařské*, které nabízí ke studiu následující obory: *pracovní terapeut/terapeut z povolání, záchranář*.

Vysoká škola (Volkshochschule) se snaží dát obyvatelům regionu širokou nabídku dalšího vzdělávání odborného i osobního. V oblasti jazyků a práce s počítačem je zde možno získat certifikáty uznávané po celé Evropě, které byly vytvořeny spolu s partnery Evropské konference informatiky (EURIC) a Mezinárodní konference o certifikátech (ICC).

Také v oblasti obchodní praxe existuje možnost složit jednotnou státní zkoušku Saského svazu vysokých škol.

Kromě toho představuje další důležitou programovou oblast vysoké školy obor týkající se zdraví. Dále jsou nabízeny kurzy a různé akce v budovách vysoké školy umístěných v Ebersbachu. V roce 1997 se uskutečnilo 142 kurzů s více než 5000 učitelskými hodinami pro více než 1700 účastníků.

Kultura a sport

K obohacení každodenního života města Löbau přispívají četná kulturní a sportovní zařízení a střediska volného času. Pohled do minulosti lze získat v historické knihovně radnice (Ratsbibliothek) a v muzeu věnovanému "svazu šesti měst" a řemeslům, kde najdete historické dokumenty a exponáty. V galerii Arkadenhof si mohou návštěvníci prohlédnout díla zdejších umělců.

V *radničním sále* jsou nabízeny koncerty, reportáže z cest, v kostele *Nikolaikirche* lze zhlédnout představení hudební školy a koncerty. Odnedávna se do bohaté nabídky kulturních akcí řadí také kostel *Johanneskirche* jako místo setkání, koncertů, divadelních vystoupení a literárních večerů. K vrcholu kulturní sezóny patří *městské slavnosti* (das Löbauer Stadtfest), kterých se účastní každoročně na 30 000 návštěvníků. Zde nabízejí obchodníci a řemeslníci své zboží a služby. Na několika jevištích se snaží zaujmout publikum umělci různých žánrů. Dalšími vrcholy jsou každoroční slavnosti (tzv. Turmfest) na kopci Löbauer Berg, *masopust*, *Den dětí*, *Svátek jara*, *Lázeňské slavnosti* (Badfest), běžecké a turistické akce aj.

Pohár v běhu (Löbauer Bergpokallauf) patří ke sportovním vrcholům roku. Sportovním nadšencům jsou nabízeny sportovní a fitness - programy, jízda na koni a v kočáře, vycházky a vyjížděky na kolech, tenis a plavání. K dispozici je bazén Hermann - Bad, koupaliště s hřištěm na volejbal, lezecká stěna, stoly na stolní tenis, tenisové kurty, kluziště a bowlingová a kuželková herna.

Turistický ruch a rekreace

Město Löbau nabízí návštěvníkům mnoho pamětihodností, především malebných staveb v historickém *Starém Městě* (Altstadt). Ukončená zástavba vnitřní části města s budovami z 18.-20. století, z nichž na mnohých byly dokončeny sanační práce, zaujme místní občany i každého návštěvníka.

V historickém jádře města obzvlášť stojí za prohlídku *zrestaurovaná radnice z roku 1710* s gotickou věží a mnohými cennými detaily jako jsou např. věžní hodiny se zvláštní malbou na ciferníku, hlavní portál s dvojitým sasko - polským erbem a erbem města či malovaný strop z trámů ve foyer. Dále tu najdeme zachované části městské zdi, historické obytné domy a obchody ze 14.-19. století a tři poštovní sloupky s ukazateli vzdálenosti z roku 1725.

Podél staré městské zdi stojí mimo jiné také gotická stavba *kostela Nikolaikirche* pocházející ze 13. století a *kostel Johanniskirche*, bývalý klášterní kostel františkánského kláštera. K technickým a architektonickým památkám patří litinová rozhledna na kopci *Löbauer Berg*, která je evropským unikátem. Na věž vysokou 28 m lze vystoupit po 120 schodech a získat tak nádherný výhled na celé Německo - Polsko - české trojmezí.

Další pamětihodností je *Villa Schminke*, kterou navrhl roku 1932 Prof. Scharoun a která byla postavena dobovými stylovými prostředky na konci období moderny roku 1933. Vila má ocelovou konstrukci se skleněnými stěnami ve tvaru lodi.

Monumentální stavbou je *železniční most* z roku 1847 na trase Paříž - Drážďany - Görlitz - Varšava. Svými devíti oblouky, délkou 182 m a výškou 25m přemostňuje údolí Löbau.

Při prohlídce města se naskytá možnost dozvědět se mnoho cenných informací o jednotlivých pamětihodnostech. Ale i prohlídka závodu Augusta Forstera na výrobu pián a křidel či návštěva pivovaru Bergquell Löbau spojená s ochutnávkou piva jsou jistě pro návštěvníky města Löbau zajímavé.

Atrakcí zcela jiného druhu je *železnice "Werners Gartenbahn"*, kterou musí určitě navštívit každý příznivec železnice. Na oválu dlouhém 200 m jezdí dokola parní lokomotiva Krauss 7700 (rok výroby 1924), osobní vagón, vojenský vagón, vagón na uhlí, cisternový vůz, plošina, drezína aj. Mimo toho nabízí depo zájemcům výstavu historické techniky užívané na železnici (např. dvě parní lokomotivy z 52. výrobní série, dvě malé diesel-lokomotivy a různé druhy vagónů). O exponáty pečuje *Východosaský spolek přátel železnice* (Ostsächsische Eisenbahfreunde e. V.), který je také udržuje ve stavu provozu pro občasně jízdy.

Přírodní zajímavosti a životní prostředí

Do Löbauské oblasti patří město Löbau, obce Grossdehsa a Eisenrode a smíšený les o velikosti cca. 230 ha, který díky mnoha svým vzácným druhům rostlin a živočichů tvoří Chráněnou krajinnou oblast Löbauer Berg.

Na tomto území najdeme 250 druhů rostlin a 67 druhů ptáků, z nichž 55 druhů se zde rozmnožuje. Ve smíšeném lese je nejčastějším stromem smrk, po něm jasan, bříza, dub, javor a buk. Kopec Löbauer Berg má sedlo ve výšce 447 m n. m. Z geologického hlediska je vrch třetihorní sopka, která vyčnívá z typického hornolužického žulového masivu. Sloupovitý a deskovitý čedič, popř. dolorit ve středu, určují tvar horniny.

Rostlinné druhy v jednotlivých částech se liší podle světových stran, ale také podle dopadu světla, vlhkosti a teploty. Na lyžařském svahu na severozápadní straně kopce rostou rozmanité druhy rostlin, např.:

Lípa srdčitá, dub letní, hloh, javor mléč, javor klen, habr

Na tzv. "Strmé cestě" (der Steile Weg), na jihozápadozápadním svahu kopce, se vedle jmenovaných rostlinných druhů vyskytují i zvláštnosti jako:

Netýkavka, brslen, městčnice trvalá, kaprad', vrba pentžková, plicník cukrový, bažanka

V tzv. "Velkém lomu" (Grosser Steinbruch), na jihojihozápadě od kopce, zdomácněly především známky suchého biotopu jako:

Česnáček, mochna stříbrná, hadinec obecný, kopretiny, rozrazil lékařský

Důležité adresy pro návštěvníky města

<i>Úřady a instituce</i>	Adresa	Telefon (předvolba 03585):
Městský úřad	Altmarkt 1 Löbau	4500
Informace	Altmarkt 1 Löbau	450450
Okresní úřad Löbau -	Zittau, pobočka	44-0
Stavební úřad	Pestalozzistr.	14470631
Pracovní úřad	Neusalzaer Str.	54774-0
Finanční úřad	Poststr. 5	458-0
Pozemkový úřad	Promenadenring 3	469100
Okresní úřad Löbau Zittau, pob. Löbau,		
Státní pozemkový úřad	Georgewitzer Str.	832709
Okresní úřad Löbau - Zittau, pob. Löbau,		
Geodézie	Georgewitzer Str	732709,862243
Policejní řed. Görlitz	Clara-Zetkin-Str.	865-0
Policejní obvod	Clara-Zetkin-Str.	865-0
Městský soud	Promenadenring 3	469-100
<i>Zdravotní zařízení</i>		
Lékařská pohotovost - rychlá pomoc		112
Záchraná služba	Georgewitzer Str.	404000
Okresní nemocnice Löbau, klinika Ebersbach		03586/762-0
Okresní nemocnice Löbau, klinika Herrnhut		035873/450

Vybraná kulturní zařízení

Lázně Hermann-Bad	Vorwerkstr.	404604
Městské muzeum	Johannisstr. 5	404116
Galerie Arkadenhof	Rittergasse 10	402969
Městská knihovna	Altmarkt 17	450263,832542

Peněžní ústavy

Spořitelna	Altmarkt 13	4600
Deutsche Bank AG	Bahnhofstr. 16	862318
Dresdner Bank AG	August-Bebel Str. 7	4769-0
Raiffeisenbank	Poststr. 15	86790
Volksbank	Bahnhofstr. 34	832627

Hotely a penziony

Hotel "Stadt Löbau"	Elienstr. 1	861830
Hotel "Kaiserhof"	Breitscheidstr. 2	862 230
Penzion a restaurace		
"Steffi"	Herwigsdorfer Str. 27	402375
Penzion "Anna"	Lessingstr. 5	404244

Vybrané restaurace

Restaurace		
"Zum Oberlausitzer"	Schulgasse 6	401402
Restaurace		
"Hopfenblute"	Altmarkt 11	404572

Restaurant		
"Am Altmarkt"	Innere Bautzener Str. 1	402525
Restaurace		
"Santa Lucia"	Neumarkt 3	833262
Restaurace		
"Zur Guten Quelle"	Görlitzer Str. 9	833 547
Restaurace		
"Keglerheim"	Ahornallee 2	861949
Restaurace		
"Hackerbrau"	Wettiner Platz 1	833281
Restaurace na rozhledně		
(Turmgaststatte)	Löbauer Berg	832590
Čínská restaurace		
"SAO - MAI"	Bahnhofstr. 35	832905, 833790
Místo odpočinku	Äußere Bautzener Str. 55	402900
Irish Pub "Beefeater's"	Nikolaipplatz 7	402003
Katzenstübel	Innere Zittauer	4045122
Restaurace "Am Berg"	R.- Wagner-Str.2	402138
Restaurace "Bierstübel"	Herwigsdorfer Str.1	861969
Pizzeria "Colosseo"	Weißberger Str. 13	862187
Restaurace		
"Kellerstübel"	August-Bebel Str. 17	482223
Kulturní dům	Stadionweg 7	833037, 832585
City - Center (diskotéka)	Stauffenbergstr.	47110
Restaurace "Bonema"	Bahnhofstr. 11	832900

	<i>Varnsdorf</i>	<i>Löbau</i>
<i>Rozloha</i>		
Rozloha v km ²	26	37
<i>Obyvatelstvo</i> ^{1/}		
Počet obyvatel	16247	16302
z toho: ženy	8424	8351
ženy na 100 mužů	108	105
Hustota obyvatelstva na 1 km ²	625	440
<i>Průměrný věk (v letech)</i>		
celkem	36,7	41,6
muži	35,2	38,7
ženy	38,2	44,3
<i>Obyvatelstvo podle věku v %</i>		
celkem		
0-14 let	18,3	14,3
15-64 let	69,8	68,5
65 let a více	11,9	17,1
<i>muži</i>		
0-14 let	19,7	15,4
15-64 let	70,8	72,4
65 let a více	9,5	12,2
<i>ženy</i>		
0-14 let	16,9	13,3
15-64 let	69,0	64,8
65 let a více	14,1	21,9
<i>Obyvatelé v neprodukt. věku</i>		
na 100 osob v produkt. věku	51,4	45,9
<i>Přirozený pohyb</i>		
živě narození na 1000 obyvatel	9,6	5,5
zemřelí na 1000 obyvatel	10,0	9,6
přirozený přírůstek na 1000 obyvatel	-0,4	-4,1
<i>Živě narození na 1000 žen ve věku</i>		
15-45 let	41,4	28,7
<i>Kojenecká úmrtnost (na 1000 živě</i>		
narozených)	6,4	0,0
<i>Sňatky na 1000 obyvatel</i>	5,0	5,1 ^{2/}
<i>Stěhování obyvatel</i>		
(včetně zahraničů)		
přistěhovalí na 1000 obyvatel	11,0	55,5
vystěhovalí na 1000 obyvatel	15,8	61,2
saldo migrace na 1000 obyvatel	-4,8	-5,7

1/ Varnsdorf k 1.1. 1999, Löbau k 1.1. 1998

2/ Místní příslušnost k Löbau

	<i>Varnsdorf</i>	<i>Löbau</i>
Bytový fond^{1/}		
Obydlené byty	6035	7131
Místnosti	15268	28399
Užitková plocha bytů v m ²	406886	480957
Užitková průměrná plocha		
- 1 bytu v m ²	67,4	67,4
- bytu na 1 osobu v m ²	17,1	28,5
Prům. počet osob na 1 místnost	1,06	0,6
Prům. počet osob na 1 byt	2,69	2,3
Byty odevzdané do užívání		
Byty celkem	30	185 ^{3/}
Místnosti	96	583
Užitková plocha bytů v m ²	3306	11941
Průměrná plocha bytu m ²	110,2	65
Spoje		
Poštovní instituce	2	1
Telefonní účastníci (soukromí)	2316	8000
Telefonní účastníci na 1000 obyv.	142	500
Délka místních silnic s pevným povrchem v km	226	75
Kultura		
Knihovny	1	1
Počet svazků ve veřejných knihovn.	80334	45927
na 1000 obyvatel	4931	2817
Čtenáři celkem	1897	2652
na 1000 obyvatel	116	163
Počet výpůjček v tisících	155	91
na 1 čtenáře	82	34
Kina	1	-
Místa v kinech na 1000 obyvatel	5	-
Muzea a galerie	1	2
Návštěvníci muzeí a galerií v tis.	3,9	8,3
Divadla	1	-
Místa v divadlech na 1000 obyvatel	28	-

1/ Varnsdorf SLDB 1991, Löbau 30.9. 1995

2/ Varnsdorf min. 8m², Löbau min. 6m²

3/ byty v nových a rekonstruovaných budovách

	<i>Varnsdorf</i>	<i>Löbau</i>
<i>Ochrana zdraví a sociální péče</i>		
Školky, jesle a družiny		
Počet celkem	14	11 ^{1/}
Místa celkem	1078	1243 ^{1/}
z toho místa v:		
jeslích	-	92
šolkách	438	720
družinách	640	431
Učitelé a vychovatelé	59	103
Lékárny	3	4
Počet lékáren na 10 tis. obyvatel	1,8	2,5
Lékaři medicíny		
celkem	40	47
na 1000 obyvatel	2,5	2,9
z toho		
internisti	2	6
gynekologové	3	4
pediatři	7	5
Lékaři zubní		
celkem	9	19
na 1000 obyvatel	0,6	1,2
Osoby pobírající stálou podporu	1372	592 ^{2/}
Výplaty jednorázové (cilové)	229	226 ^{3/}
<i>Trestná činnost a dopravní nehody</i>		
Zjištěné testné činy	777	1684
z toho v % celkem:		
krádeže a krád. s vloupáním	67,7	53,0
hospodářská kriminalita	7,1	0,8
Dopravní nehody a kolize	338	.
z toho hlavní příčiny v %:		
nepřiměřená rychlost	17,2	22,7
nesprávné předjíždění	10,4	11,8
pod vlivem alkoholu	6,5	21,8
<i>Příjmy</i>		
Průměrná měsíční odměna v dolarech		
(hrubý příjem)	318 ^{4/}	2034 ^{5/}
z toho:		
výrobní činnosti	315	2009
stavebnictví	335	2038

1/ k 31.12. 1994

2/ životní výpomoc

3/ pomoc při mimořádných životních situacích

4/ Severočeský kraj 1998

5/ roční prům. svobodného státu Sasko

	Varnsdorf	Löbau
<i>Nezaměstnanost</i>		
Nezaměstnaní celkem	1079	1765
z toho:		
absolventů škol v %	16,6	.
Nezaměstnaní na 1 volné místo	.	32
Míra nezaměstnanosti v %	11,9	23,7
<i>Hospodářské subjekty (podle Evropského rozřídění činnosti) ^{1/}</i>		
Celkem (bez samostatně hospodařících rolníků)	2316	465
z toho:		
zemědělství a lesnictví (A)	21	16
hornictví (C)	-	-
výrobní činnost (D)	265	54
zásobování el.energií, plynem a vodou (E)	-	-
stavebnictví (F)	268	47
obchod a opravy (G)	1162	167
doprava, spoje (I)	82	20
správa nemovitostí (K)	220	76
výchova (M)	21	7
ochrana zdraví, soc. péče (N)	47	3
jiné služby (O)	123	34
Struktura hospodářských subjektů (bez samostatně hospodařících rolníků)		
Dle vybraných právních forem:		
státní podniky	-	-
v % organizací celkem	-	-
družstevní	5	3
v % organizací celkem	0,2	0,7
akciové společnosti	13	-
v % organizací celkem	0,6	-
společnosti s ručením omezeným	164	64
v % organizací celkem	7,1	14,0
fyzické osoby a zahraniční podniky (bez tuzemských společností)	2114	329
v % organizací celkem	91,3	72,1

1/ Varnsdorf k 31.12. 1999, Löbau 1996

	<i>Varnsdorf</i>	<i>Löbau</i>
<i>Zemědělství</i>		
Využívání půdy v ha:		
plocha celkem k 1.1. ^{1/}	2621	12810
z toho:		
zemědělská půda celkem	1092	3185
orná půda	106	2597
sady	1	1 ^{2/}
louky a pastviny	723	539
lesy a lesní půda	968	9592
<i>Komunální hospodářství</i>		
Délka sítě v km		
- vodovodní	109	170
- kanalizační	89	80
Počet domů s přípojkami		
- vodovodní		2542
- kanalizační	2331	1811
Spotřeba vody z vodovodu v domácnostech v tis. m³		
	1963	718
na 1 obyvatele v m ³	961	44
z toho:		
domácnosti	9461	8535
Spotřeba elektrické energie v domácnostech		
v MWh	34163	17601
na 1 obyvatele v kWh	2097	1080
na 1 odběratele v kWh	3611	2062
<i>Turistika</i> ^{3/}		
Objekty	8	4
z toho:		
celoroční	7	4
Lůžková kapacita	355	124
z toho:		
celoroční	327	124
Hosté	7558	5946
z toho:		
cizinci	2894	382
Počet přenocování	28281	8773

1/ Varnsdorf 1999, Löbau 1997

2/ jen zahrady

3/ Varnsdorf 1998, Löbau 1997

ŠKOLSTVÍ A VÝCHOVA

Varnsdorf

	Počet škol 1999/2000	Počet učitelů 1999/2000	Počet žáků 1999/2000	Počet absolventů 1998/99
Základní školy	6	100	1698	166
v tom třídy:				
1 - 5	3	29	566	.
1 - 9	3	71	1132	166
Gymnázia	1	9	139	-
Odborné školy	3	81	1182	248
v tom:				
Střední učiliště	1	10	233	91
Střední odborné školy a Střední odborná učiliště	2	71	949	157
Školy celkem	10	190	3019	414

Löbau

	Počet škol 1997/98	Počet učitelů 1997/98	Počet žáků 1997/98	Počet absolventů 1996/97
Všeobecně vzdělávací školy	9	189	2826	307
z toho:				
základní školy (1.-4. třída)	4	44	697	.
střední školy (5. -10. třída)	3	58	976	148
gymnázia (5. - 12. třída)	1	61	940	129
zvláštní školy (1.-10. třída)	1	26	213	30
Školy pro přípravu na povolání	12	96	2937	1039
v tom:				
učňovské školy	2	60	2300	644
odborné školy	1	3	24	-
vyšší odb. školy	3	16	213	84
odborná gymnázia	1	10	172	59

Vydává:

Městský úřad Varnsdorf

Zpracoval:

Český statistický úřad, oddělení Liberec

Statistický úřad svobodné země Sasko Kamenz

Redakční rada:

Ladislav Knap, Ullrich Eichler, Regina Fiedler, Ludmila Hrnčířiková, Birgit Scheibe,

Stanislava Riegerová

Grafická a typografická úprava:

Jiří Chalupa, Stanislava Riegerová

